

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

265. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szombat

1933. évi november 18

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szét küldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Aradot!

A remete hangja

A két régi jó barát ismét összetalálkozott. A tegnapi megnyilatkozásokból kiderült, hogy csak taktikai különbségek voltak közöttük. Ők mindig rendíthetetlen jóbarátok voltak.

Nem gílt, hogy Vajda kizárta a pártból Maniu legközelebbi híveit, nem gílt, hogy elkobozták Boila lapját. Semmisem számít. Semmisem volt komoly, az igazság az, hogy ők lényegében változatlanul szerették és becsülték egymást.

Vajda most meakulpázik. Maniunak volt igaza. Maniu sem okolja barátját. Másrétől. Az okkult erőket.

A két ellenzékbe szorult vezér drámai megnyilatkozása óriási politikai szenzáció. Tul a teatralitáson megrázza az embert, amikor Maniu, a józanság és nyugalom szobra, kipirultan harsog és deklamál. Mint jelenet, mint drámai gesztus, hátborzongató, de azért, mint-ha a hatás mégsem volna igazi.

Kérdések túlnak az ember ajkára és az extázisbuzuhanás végső pillanatában felüti fejét a kétkedés; kérdések zuhatagától fuldoklik a hallgató és a meggyőzés italát egyetlen idegen csepp is végleg el tudja keseríteni.

Miért hallgatott eddig Maniu?

Miért hagyta, hogy a pártja továbbra is eszköze legyen azoknak az okkult erőnek, amelyek őt játszi könnyedséggel kiemelték arról a helyről, ahonnan rendezni akarta az ország gazdasági és politikai életét.

Nem akarta politikai barátait szándékajkban befolyásolni, — mondja most.

Hát miért nem akarta? Ő, Maniu, akinek egyéni és politikai presztízsét nem érintette a bukás. Miért nem állt föl a parlamentben és miért nem mondta el ezt ott, nyíltan és őszintén, ahogy most egy választás előestéjén el tudta mondani.

Akkor ez cselekedet, politikai tett lett volna, így korteszéddé satnyult. Akkor talán végtelenül használt volna vele az országnak, a pártjának és a dinasztának is, így legfeljebb néhány mandátumot szerzett vissza vele.

A politikai taktika sohasem lehet pártcél és Maniuek taktikázták a saját érdekeiket, de az ország érdekeit is.

Maniu bejósolja a liberálisok törvénytíprását. Ebben lehet, hogy nem téved. Bár szeretnők, ha ezt a felülemelkedettséget, ezt a magasról való megnyilatkozást úgy tehetné, hogy az ő rezsimje sem csinált törvénytíprást, — még a kisebbségekkel szemben sem.

Mint politikai látványosság, kétségtelenül érdekes, ahogy Maniu felölti a harcos vezér rekvizitumait. Őszintén megvallva, már régóta várta ezt tőle mindenki. Eddig az ellenzéki időket is átremeteskedte, de remete maradt, mint miniszter is.

Sohasem akart kijönni az erdőből. Most kijött és nagyot kiáltott. Váratlanul nagyot. Sohasem hittük volna, hogy hangja is van. Mintha már végleg berozsdásodott volna.

Kíváncsiak vagyunk, hogy nem késett-e el? Lesz-e visszhangja a nagy kiáltásnak és milyen?

A két jóbarát — most már egészen biztos — újra egymásra talált. Lehet, hogy most már együtt is maradnak. Lehet, hogy feladják a politikai taktikázás nem nekik való eszközeit és megmaradnak — embereknek. Nyílt, őszinte embereknek, amely politikának sem mindig a legrosszabb.

Páratlanul éles, koncentrált ellenzéki pergőtűz az új kormány ellen

Tizenöt napra betiltották Maniu lapját

Kinevezték az új prefektusokat

Bukarest, november 17.

Még arra sem volt ugyszólván ideje, hogy beüljön és megmelegedjék hivatalában a Duca-kormány, máris valósággal keresztűzében áll az ellenzéki támadásoknak. A tiszta olberális kormány hivatalos esküetele után szinte egy intése-re majdnem pontosan egyidejűleg, szólalt meg három pártvezér s mondta el véleményét egyrészt a kormányválság megoldásáról, másrészt a Duca-kabinettről. — Mindhárom megnyilatkozás igen súlyos nehézteléseket, sőt vádaknak tartalmaz, a melyek általános feltűnést keltettek.

Elsőnek a jelenlegi kormányfő legadázabb vetélytársa: Bratianu György emelte fel szavát s fejtette ki megütközésének és aggodalmainak okait. Aztán Goga foglalt állást s hozta nyilvánosságra a kormányválságban való szerepét, majd tegnap váratlanul, Maniu is rendkívül fulmináns beszédben bírálta a kormányválság megoldását és támadta az új liberális uralmat. Ami a legjellemzőbb, vörös fonálként mind a három ismert politikus nyilatkozatában egy szölam vonul végig,

amely szerint az olberálisok uralomra jövetelét titkos erőknek és befolyásoknak kell tulajdonítani.

Mindhárom — különösen Goga — azt hangoztatják, hogy a Duca-kormány uralomrajöttével sérelem érte az erkölcsi rendet, sőt az észszerűséget is. Goga éppugy, mint Bratianu György és Maniu, azt tartják, hogy az ország történelme új szakaszába lépett, amelyben meg kell indulnia a könyörtelen harcnak a titkos erők érvényesülése ellen.

Ilyen körülmények között az új kormány, amelynek Duca miniszterelnök kijelentése szerint a tekintély helyreállítása a legfőbb feladata, igen nehéz a helyzete. Súlyosabbnál súlyosabb vádak érik s ezek a holnap meginduló választási küzdelem során bizonyára még hevesebbek és féktelenebbek lesznek. A karácsony előtti választásban a kormánynak olyan ideológiai fronttal kell megküzdenie, amilyenre még soha sem volt dolga új kabinetnek.

MINISZTERTANÁCS

A Duca-kormány csütörtökön délelőtti is minisztertanácsot tartott. Részben még ezen is a prefektusi és miniszteriumi vezértitkárok kinevezésével foglalkoztak, majd az új választások kiírásának a kérdését és az általános politikai helyzetet vitatták meg.

Megállapították azokat a rendelkezéseket, amelyeket a szélsőséges és anarchikus agitációk elfojtására tesznek s jóváhagyták a belügyminisztériumnak ezen a téren eddig tett intézkedéseit. Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy

a *Calendarul* című szélsőjobboldali lap két hétre történt betiltása után a belügyminisztérium tegnap délután elköszölte a Maniu-csoport kolozsvári lapjának, a „Romania Nouă”-nak legutóbbi számát s ezt a lapot is betiltotta 15 napra.

Emiatt a lap főszerkesztője, Boila Zakariás dr. képviselő ma délelőtti kihallgatáson jelent meg Iamandi belügyi államtitkárnál s tiltakozott a törvénytelen betiltás ellen, amely, nyilván, Maniu beszédének részletes közlése miatt történt.

Az új erdélyi prefektusok

Temes-Torontál — Nistor Dimitrie dr. ügyvéd, volt képviselő.

Háromszék — Crețu Mihály dr. megyei főorvos, delegált.

Udvarhely — Andreas György dr., volt prefektus.

Torda — Pasca Rémus ügyvéd, volt képviselő.

Ami a parlament feloszlását és az új választások kiírását illeti, a minisztertáncs, kizsivárgott hírek szerint, úgy határozott, hogy a *Monitorul Oficial* rendkívüli számát, amely az erről szóló királyi dekrétumot közli, a csütörtökről péntekre virradó éjjel jelenteti meg s az olberális-párt szervezetei pénteken már mindenütt le is teszik — elsőnek — jelölő-listáikat. Azért a nagy titkolózás, hogy az ellenzék, lehetőleg, sehol se előzhesse meg a kormánypártot.

Az alkotmány szerint az új választásoknak a parlament feloszlásától számított egy hónap múlva kell végbemenniük, miután pedig a képviselői és szenátorválasztások között is legalább három napnak kell eltelnie, a kormánynak sietnie kell, hogy a választások még a karácsonyi ünnepek előtt megtörténhesse-

DUCA VIZITEL

Duca miniszterelnök hagyományos szokás szerint, csütörtökön sorra látogatta a pártvezéreket. Elsőnek délután 2 órakor Averescu marsallnál tett tisztelegő látogatást, majd sorra vette a többieket is, kivéve Bratianu Györgyöt és Gogát, akik közül utóbbi azzal is megvádolta, hogy hazudott neki, amikor hétfő délelőtti kormányalakítási tárgyalásuk során azt állította, hogy Titulescu is kíváncsi a tartja idegenellenes és antiszemita jellegű beszédeinek s általában túlzóan nacionalistikus programjának határozott visszavonását.

MANIU BUKARESTBE UTAZIK

A váratlan hirtelenséggel ellenzékbe csöppent nemzeti-parasztpárt kétségbeesett erőfeszítéseket tesz, hogy az új választások küszöbén rendbehozza szénáját s helyreállítsa annyira szétszúllott egységét.

A képviselőház tegnap délutáni formális és rögtön elnapolt ülése előtt tartott többségi értekezleten Vajda görög tragédiákba illő önvád hangoztatásával lemondott a pártelnökségről, belátva, hogy mindenben Maniunak volt igaza s hogy

Tessék kívánni és eltenni!

8. sz. SZELVÉNY a B. L. novemberi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényárának 1933 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

számára nem maradt más hátra, mint levonni ennek a ténynek a következményeit. Bár az értekezleten úgy Costacheanu, mint Pop-Csicsó állhatatosan kérték, maradjon a párt élén, Vajda kitartott elhatározása mellett.

A pártvezetőség este Popovici lakásán tartott ülést. Ez alkalommal is hiába kérték a párt korifeusai Vajdát, hogy vonja vissza elhatározását: minden rábeszélés hiábavalónak bizonyult s a *volt miniszterelnök hajlíthatatlan maradt.*

Ezek után a keddre összehívott végrehajtóbizottsági ülésen azonkívül, hogy megvitatják a választási harc módozatait, minden valószínűség szerint *új, ideiglenes elnököt választanak.*

A vezetőség többsége amellet foglalt állást, hogy kérjék fel Maniut, vegye vissza a párt irányítását. Evégből Mihalache tegnap hosszas telefonbeszélgetést folytatott Maniuvval s unszolta, utazzék a fővárosba, hogy az ő részvételével rendezzék az elnökség problémáját. Maniu tegnap este visszautazott Kolozsvárról Badacsonyba, de Boila Romulusz, állítólag, ennek ellenére, azt közölte ma Popovicival és Mihalacheval, hogy *Maniu pénteken este, vagy legkésőbb szombaton mégis elindul Bukarestbe.*

Amennyiben Maniu nem lesz hajlandó semmi körülmények és feltételek között visszatérni a párt élére, úgy az elnöki tisztelet a kongresszusig Mihalachere ruházzák, mert elnök nélkül a párt nem vághat neki az igen hevesnek ígérkező választási küzdelemnek.

Kivégezték a belgrádi kémkedési pör fővádlottját

Belgrád, november 17.

A belgrádi rendőrség épületének udvarán csütörtökön délelőtt felakasztották Mitics Lujo, volt alezredest, akit kémkedés és kétszeres hazaárulás miatt a múlt hét folyamán halálra ítélték.

Az elítélt családja kegyelmi kérvényt juttatott az uralkodóhoz, aki a kérvényt visszautasította.

Mitics „Éljen a király! Éljen Jugoszlávia!” felkiáltással lépett a bitófa alá.

Rövidesen megtartják a világosí arzén-ügy fő tárgyalását

Arad, november 17.

A világosí arzénés tömegmérgezési ügyben tudvalevőleg nemrégiben három újabb holttestet exhumáltak. A vád ugyanis azt akarta rábizonyítani Duma Florica fővádlottára, hogy nemcsak másoknak osztogatta másod-harmadkézen át a halálos mérget, hanem önmaga is közvetlenül mérget kevert néhány falusi ember ételébe, akiket előzőleg bebiztosított a saját, illetve „ügyfelei” javára. Erre szolgált volna bizonyítékul az újabb kihantolt három holttest.

A bukaresti legfelsőbb orvosi tanács azonban a most ideérkezett jelentés szerint

arzénnek nyomát sem találta a három holttest belső részeiben.

Ilyenformán a vád legújabb feltevése megdőlt, de megmaradtak még a többi gyanúok és vádak, amelyeknek vizsgálata már befejezést nyert. Az Erdély szerinte óriási érdeklődést kiváltó bűnper fő tárgyalása minden valószínűség szerint már a jövő hónapban megkezdődik.

Népszövetséggel, vagy anélkül...

Tovább folyik a nagy diplomáciai játék a leszerelés körül

Egyelőre a leszerelési konferencia alelnöke is otthagyta Genfét

Genf, november 17.

Politis, a leszerelési konferencia alelnöke, szerdán elhagyta Genfét és visszautazott Párisba. Politis ugyanis Görögország párisi követe s így állandó állomáshelye a francia fővárosban van, csak a leszerelési konferencia körüli vajadások tartották eddig Genfben.

Henderson erősen keserű nyilatkozata után, valamint a főbizottság zárt ajtó mögött tartott tanácskozásai után Politis alelnöknek hirtelen elutazása Genfből, súlyos következtetésekre adhat alkalmat. Ezek a következtetések azonban kétirányúak és egymással ellentétesek. Egyes jelentések szerint Genfben komolyan attól tartanak, hogy a konferencia felbomlik s Politis elutazása azt jelentheti, hogy Henderson lemondási szándéka megvalósul s ezzel egyidejűleg a leszerelési konferencia el-

nők és alelnök nélkül marad.

Jelentheti azonban Politis párisi utazása, hogy Anglia új tervei erős forrásban vannak s a leszerelés kérdése váratlanul új iramot kap azon az úton, amelyre az angol kormány akarata tereli. Ez az új helyzet pedig Franciaország megszorult helyzetét, az a vagy, amit még Paul Boncour külügyminiszter is beismert. Franciaország vagy hajlandó arra az egyezkedésre, amit Németország felajánlott neki, vagy pedig egyedül marad, mert a németországi választások után minden nagyhatalom követeli a francia-német megegyezést. A kérdést most úgy teszik fel, hogy Franciaország akarja-e a békét és Franciaországnak akarnia kell, ha meg akarja tartani a nagyhatalmak barátságát s elsősorban Anglia együttműködését.

Henderson utolsó próbálkozása

Henderson, a konferencia elnöke, mindenestre elkövet mindent, hogy a leszerelési konferencia további jövőjét biztosítsa. Szerdán este hivatalos nyilatkozatot küldött minden főbizottsági tagnak s közölte velük, hogy előadókát bizott meg bizonyos feladatokkal. Az előadók a főbizottság összeülése előtt jelentést kell tenniük az elnöknek. Ezek a jelentések döntik el majd az ő további magatartását s ezzel a konferencia sorsát is.

A leszerelési kérdésnek legközelebbi fejleménye Henderson hivatalos közléséből alakulhat ki. Minden attól függ, hogy milyen választ adnak azokra a „politikai kérdésekre” az angol és francia kormányok és milyen választ ad, ha egyáltalában ad, Németország. Ha aztán a kapott válaszokból az derül ki, hogy nincs semmi lehetőség a Népszövetség keretén belül való további egyezkedésnek, úgy Henderson nyugodtan lemondhat s a leszer-

elési konferencia is „felszámolható”, hogy helyet adjon az Angliától javasolt új tárgyalási módszernek. Ez lehet egyszerűen a közvetlen német-francia tárgyalás, illetve egyezkedés is, lehet azonban — s ez a valószínűbb — a szélesebb keretek közötti „békekonferencia”, amely nem Genfben folytatnának le, s amelyen éppen ezért Németországon kívül még Japán is képviseltetné magát. Anglia talán abban bíz, hogy ezen a „békekonferencián” sikerül esetleg kihuzni a távolkeleti konfliktus méregfogát is.

ZÁRT AJTÓK MÖGÖTT TANÁCSKOZIK AZ ANGOL MINISZTER-TANÁCS IS.

Lehet, hogy már Henderson átiratával kapcsolatban, lehet hogy ettől függetlenül, de az angol minisztertanács a leszerelési kérdésében már szerdán összeült és nagyon bizalmas ta-

nácskozást tartott. Természetesen nem adtak ki semmiféle hivatalos jelentést, sőt mégcsak nem is szivárgott ki semmi a zárt ajtó mögött folytatott tanácskozásról.

UJRA SZÜKSÉG VAN A NÉPSZÖVETSEGRE!

A forma nagyon fontos szokott lenni és a kellő forma sokmindennek élet veheti. A Népszövetség például az a „forma”, amire az adott esetben szükség van, mert élet veheti bizonyos dolgoknak. Franciaország például nagyon kezdett ragaszkodni ismételtén a Népszövetséghez s most, mikor arról van szó, hogy a leszerelési konferencia esetleg szétbomlik, kiegészítette leszerelési küldöttségét s utnak indította küldöttségeit — az újakat és a régieket is — Genfbe.

Természetesen ez is diplomáciai játék, de érthető játék. Franciaország megfelelő formát akar találni a visszavonulásra. Ez a megfelelő forma pedig a Népszövetség lenne, amelyre, lám, hirtelen megint szükség van. Németország kilépett a Népszövetségből s ezzel mérgeztette el a leszerelési kérdést és állította kinos választat elé Franciaországot. A francia kormány tehát most arra gondol, hogy Németország tegyen most visszafelé egy lépést, lépjen be újra a Népszövetségbe s ennek keretén belül aztán Franciaország hajlandó lesz engedni az egyenjogúsítás kérdésében, ha már Anglia lekötötte magát ennek az érdekében. Lehet, hogy az angol minisztertanács erről tárgyal s az is lehet, hogy Henderson átirata is ennek az utjára készítette elő. Franciaországnak mindenesetre könnyebb lesz engedni így, mint ha egyedül Németország előtt kell meghátrálnia, az esetleges közvetlen tárgyalásokon.

Mindaz azonban egyelőre csak feltételezés és következtetés. A lázasan dolgozó diplomácia még nem mutogatja meg a kártyáit.

Váratlan fordulat

Varsó Páris tudta nélkül megegyezett

Berlin, november 17.

A leszerelési kérdés körül keletkezett nemzetközi hangzavart váratlanul éles politikai esemény metszette ketté. Szerdán délelőtt Berlinben megjelent Hitler kancellárnál a berlini lengyel nagykövet. A nagykövet Hitler egyenes meghívására jelentkezett és nagyon hosszasan tartózkodott a kancellári hivatalban. Eltávoztása után a német sajtóirodák jelentést továbbítottak:

A kancellár és a nagykövet között előzetes megállapodás jött létre, hogy a két ország közötti viszonyt közvetlen tárgyalások útján rendezzék. Ezen az előzetes tárgyaláson megállapodtak abban is, hogy a béke biztosítása érdekében döntőbírói szerződést kötnek, ezzel egymással szemben mindkét fél lemond az erőszak alkalmazásáról.

A váratlan, bár még csak előzetes megegyezés híre óriási feltűnést keltett mindenütt. Nyilvánvaló, hogy a lengyel nagykövet nem köthetett megállapodást előzetes jóváhagyás és utasítás nélkül Hitlerrel. A szerdai megállapodás diplomáciai tárgyalásoknak kellett megelőzőniük, ezekről a diplomáciai tárgyalásokról azonban sem Párisban, sem Londonban nem tudtak semmit. London és Páris bejelentett tények elé került. Németország nagyszerű külpolitikai sakkhúzással bebizonyította azt, hogy Lengyelország hajlandó kiugrani abból a bűvkörből, amit a francia diplomácia szőtt, ha megfelelő ellenértéket kap érte Németországtól. Ez a megfelelő ellenérték pedig Lengyelország jelenlegi határainak biztosítása. Hitler ugyanazt az ajánlatot tette Lengyelországnak, amit Franciaországnak, amíg azonban a francia kormány vonatkozott és tanácskozott, addig Lengyelország kapott az ajánlaton s a szerdai megállapodással hihetetlenül kinos helyzetbe hozta Franciaországot.

NAGY AZ IZGALOM PARISBAN

Párisi jelentéseink szerint a német-lengyel tárgyalások hihetetlen izgalmat keltettek Párisban, nemcsak politikai körökben, hanem az egész országban. Paul Boncour szerdán nyilatkozott külpolitikai kérdésekről s ebben az expozéban egyetlen szóval sem árulta el,

hogy tud valamit arról a nagyon jelentőségteljes eseményről, amely Berlinben talán éppen akkor alakult ki. Hosszu-hosszu idő óta ez az első eset, hogy a világpolitika fővárosa és a nemzetközi diplomácia gócpontja nem értesült idejében valami olyasmiről, amely egészen új helyzetet teremt s gyökerében ingatja meg Franciaország kelet-európai befolyását. Politikai körökben már arról beszélnek, hogy ezután a nagy kudarc után a Sarraut-kormánynak buknia kell.

A kialakulóban, illetve a már megkötés előtt álló lengyel-német egyezmény éle ugyanis világosan Franciaország ellen irányul, ez elvitathatatlan. A lapok szerint Hitler előre látta, hogy a közvetlen francia-német tárgyalások még akkor sem vezetnek eredményre, ha végre Franciaország hajlandó is lesz ezekre a közvetlen tárgyalásokra. Amennyiben pedig a megegyezés nem születik meg, úgy Németország újra elveszíti helyzeti előnyét, mert ha Olaszország ki is lépne a Népszövetségből, Franciaországnak és Angliának ragaszkodnia kell Genfhez s London csak azért támogatja a német kívánságot, mert el akarja kerülni ezt a nehéz helyzetet. Így tehát, miután Nyugaton nem remélhetette a ránezve kedvező kialakulást, Keletre fordult s itt váratlanul gyors sikert ért el.

Olyan gyors sikert, ami valóban megdöbbentheti Páris. A francia diplomáciát nem is érthette volna nagyobb meglepetés, mint az, hogy

Varsó szinte az első szóra tárgyalásokba bocsátkozik Németországgal és kilép abból a politikai blokkból, amely eddig kormányozta külpolitikát tekintetben.

Franciaország tisztában van azzal, hogy Németországnak áldozatokat kell hoznia a lengyel-német megegyezés érdekében, ez azonban csak azt bizonyítja, hogy Németország megmarad eddigi politikai irányzata mellett, a melynek egyes pontjait az Anschluss, a gyarmatok visszaszerzése és a közép-európai gazdasági befolyás jelölik. Ezért érdemes is megvizsgálni azt az áldozatot, hogy elismeri Lengyelország határait, lemond a danzigi korri-

dor miatti vitáról s lemond Felsősziléziáról is. Ezzel keletéről nagyon megerősödik s Franciaországgal szembeni magatartása még ellenségesebb lesz.

HATHA CSEHORSZÁG IS

A francia sajtó megriadt felzudulását tetézi az az általános vélemény, hogy a történeket után nem lehet már bízni Csehszlovákiában sem. Benes az utóbbi időben nagyon barátságos hurokat kezdett pengetni Németországgal szemben, tehát

egyáltalában nem lehetetlen, hogy Benes, ha nem is tudta biztosan, sejtette, hogy mi készül Németország és Lengyelország között.

Ha pedig Lengyelország ilyen könnyen engedett, majdnem valószínű, hogy Csehszlovákia, amely kényszerhelyzetbe kerül, szintén siet elérni azt, ami elérhető s ugyancsak megegyezik Németországgal. Ebben az esetben pedig Franciaországban is erős áramlat indul majd meg — teljesen indokoltan — a Németországgal való feltétel nélküli kiegyezés érdekében mert Franciaország keleti befolyása végzetesen megcsúszkén.

VARSO ÖRVEND A FORDULATNAK

Jellemző a helyzetre a varsói hivatalos *Gazeta Polska* hatalmas cikke a lengyel-német tárgyalásokról. A világ közvéleménye az volt, írja a lap, hogy az európai politika legérzékenyebb pontja a német-lengyel kérdés. Komplikációk itt történhetek volna még akkor is, ha Nyugaton a helyzet tisztázódik. November 15 azonban forduló pontot jelent ebben a kérdésben. A biztosítékok megtörténtek s Keleten most már nincs semmi veszedelem. A berlini tárgyalások pótolják Locarno legfőbb hiányát s a berlini előzetes megegyezés jelentősebb minden eddigi politikai egyezményt.

A lap még kiemeli, hogy Lengyelországra ez a megegyezés feltétlenül üdvös, világpolitikai szempontból pedig felbecsülhetetlen, mert háborus tüzfészkét olt ki.

Varsó tehát elégedett és örvend.

Tízta Békéd

Magyarok civilben

Van itt, Budapesten egy vendéglő, nagyon készséges és otthonos hely, de a legnagyobb vonzereje mégis az, hogy egy sváb sütőmester itt süti a legjobb erdélyi flekkent. Sokan járnak ide jó hűsítő és szilárd világnézeti magyarok s természetesen voltak néhányszor én is. Mindig történt itt valami emlékeztető dolog velem, vagy körülöttem, de ami legutóbb történt, az már több az emlékeztetőnél.

Kitűnő korp.

Vagy legyen egy hamisítatlan csepp a magyar szellem mai tengeréből. Egy csepp, amelynek a csillogása irodalmi.

Különböző kezű kezű az egész, hogy tisztes és kedves székely társaság verődött össze, amely engemet is meghívott ebbe a vendéglőbe. A lakomát Barabás Endre igazgató ur vezette s részünk volt abban az örömben is, hogy Zsilinszky Endrét a magunk körében tiszteltük. Én éppen az igazgató ur és Zsilinszky között ültem. Barabás az új magyar nemzedék neveléséről és ennek a nevelésnek az eszközeiről beszélt s példaképp elmondta egy székely székely fiú hősi életétörténetét és büszkén vallotta be, hogy ez a fiú ma Bukarestben nemcsak jómódu és áldozatkész ember, hanem tudására és komolyságára nézve a legkiválóbb orvosok közül való s Bakk Eleknek hívják. Zsilinszky a magyar falu kétségbeesett helyzetéről beszélt, majd a mai magyar közép osztályról, a melynél romlottabb és építéskére alkalmatlanabb középosztály ma Európában nincs.

A beszéd java közben érkezett meg a társasághoz egy korosabb, de már ismert erdélyi író, aki hosszú évek óta vonakodott engemet tudomásul venni. Most az öreg Barabás addig ösztökélte, amíg hangtalanul kezét nyújtott nekem, amelyet én nemcsak felállva, hanem minden tiszteltetudással viszonztam. Nem lévén szívem szerint híve a magyarok közötti békétlenségnek, később egy csokor jóból, mire ő is hasonlóképpen cselekedett. Szerettem volna még megmondani neki, hogy ha én őszintén jellemzek, vagy kritizálok egy író, vagy közéleti embert, az még nem jelent haragot, vagy éppen irigységet nálam, hanem csupán azt jelenti, hogy magammal és a meggyőződésemmel akarok elsősorban barátságban élni. Mielőtt azonban ezt megmondtam volna neki, szólt a pincér, hogy jöjjenek a másik terembe, mert van ott egy ur, aki szeretne beszélni velem. Én kimentem s akkor me fenti előjáték után kezdetét vette az igaz magyar történet.

Az ur, aki hívatott engem, egy magyar paraszt-író volt, ki a határokon túlról származott ugyan, de itt él Budapesten.

Szervusz, láttam, hogy itt vagy s akarom veled beszélni — mondta kedvesen, mit én hasonlóképpen viszonztam. Még két mondat ur ült az asztalánál, akiknek bemutatott, rájuk pedig azt mondta, hogy huszártisztek civilben. Leültem az asztalhoz. A huszártisztek időgáltak az asztal egyik végén, mi pedig ketten a másik végén beszélgetni kezdtünk. A barátom nagyon jól érezte magát és csillogott a szeme.

Hát aztán egyébként mit csinálasz? — kértem tőle.

Elhúzza erre a Nemzeti Színház szerződését a zsebéből, hogy egy darabját most is eljátszák ott és nagyon büszke rá. Mondom, hogy az enyimet éppen most nem fogadták el, én is büszke vagyok rá.

Különböző még hova dolgozol? — kértem.

Említ vagy három lapot, mire megjegyzem, hogy sajnos, én nem ismerem ezekben a lapokban megjelent írásait, mert nem járnak be Erdélybe. Nem baj, azt mondja, mert ezekben a lapokban úgy sem lehet megírni, amit az ember szeretne.

Hát még hova dolgozol? — kértem.

Egy regényem is jelent meg a Singer és Wolffnál, azt sem ismered?

Igazán, sajnálom, azt sem.

Nem baj, mondja a barátom, mert ott lehet megírni, amit szeretne az ember.

Hogyan megemlíti az egyik versét s megkérdezi, hogy azt sem ismerem?

Azt ismerem a legkevésbé — mondom.

Erre már nem mondja, hogy nem baj, hanem kezd nagyon zokogni a dologról és a barátommal mondja, hogy a rádióban is szörzavaliák, sőt más helyeken az Ady-verseivel együtt is.

Nekem az nem imponál — felelem a barátomnak.

Hát akkor neked mi imponál? — kérdezi.

Nekem az az író, aki oda ír, ahol megírja az ember, amit akar.

Erre leejti a fejét és azt mondja:

A nemzeti nomádság bevezetéséért elhárítjuk a felelősséget

Brandsch Rudolf drámai erejű nyilatkozatban bélyegezte meg a nemzetiszocialistákat

A nagyszebeni kerületi Néptanács vezetősége kizárólag hitleristákból alakult meg

Brassó, november 17

A jövő hét keddjén alakul meg Nagyszebenben a szászok új országos néptanácsa, amely a nemrégiben újraszervezett Kreisausschuss-ok, azaz kerületi tanácsok kiküldöttjeiből és a szász parlamenti csoport tagjaiból tevődik össze. — Hogy ebben milyen lesz a régi, konzervatív demokraták és a hitleristák erőviszonya, azt még határozottan látni nem lehet, de valószínű, hogy itt még jelentős előretörések ellenére sem lesznek egyelőre többségben Fabritiusék emberei.

A megújított kerületi néptanácsok most választották meg vezetőiségüket, a melynek kebeléből az országos néptanácsi tagok is kikerülnek. Amíg Brassóban a Kreisausschuss-vezetőségbe egyetlen egy hitlerista sem jutott be, noha a náci szavazatok 34 százalékát szereztek meg, Nagyszebenben ennek éppen fordítottja történt, amennyiben ott a 62 százalékos szavazattöbbséget nyert hitleristák teljesen kiszorították a vezetőségből az ellenük küzdő Brandsch híveit.

Ezt előrelátva, Brandsch Rudolf a vezetőség-választás előtt szenzációs nyilatkozatot olvasott fel, amelyben újból elkeseredett hangon ostorozza a hitleristák tevékenységét s átkot szór a fejükre.

Ime a kisebbségi szempontból rendkívül figyelemreméltó és tanulságos nyilatkozat:

— Miután azt látom, hogy a kerületi tanács többségének nincs szándékában együttműködni a kisebbséggel, hanem az erőszakoskodás elvét követi, a brassói választásokat hozva fel ürügyül és figyelmen kívül hagyva a kisebbséget a vezetőség összetételénél, a következő nyilatkozatot teszem, amelynek felolvasása után elhagyom a gyűlést.

Tisztelt Kerületi Tanács! Kötelességemnek tartom itt a következő nyilatkozatot tenni:

Az a népi körbeli mozgalom, amely pártcéljai érdekében visszaél az anyaország nemzeti szocializmusával, olyan méreteket öltött, hogy népszerűsítését szétzúzásához s ennél fogva népi nemzeti tönkremeneteléhez kell vezetnie annak a féltelen agitációnak és ama módszernek a következtében, a mellyel másképp gondolkozókat terrorizálnak, szidalmaznak és rágalmaznak.

Ez a népi körbe káros mozgalom a mi keresztény világnézetünk helyébe a nemzetiszocialista világnézetet, Isten és Megváltónk helyébe pedig a vezérbálványozást állítja.

Szétrombolja a békés viszonyt gyermekek és szülők között a családban s fiatal és öreg között a nép kebelében.

A legsúlyosabban károsítja népi gazdaságunkat és elűzi ennek vévőkörét.

A város pártviszályait kiviszi minden községbe s ezzel kiteszi azokat a felbomlás veszélyének.

Lehetetlené teszi az államban a többségi néppel való békés együttélést s ezáltal is a legnagyobb politikai és nemzeti veszélyeket idézi fel, hogy szó-

— Akkor lehetnének a tollat.

Olyan szomorú a dolog, hogy félbehagyja az irodalmat és azt mondja, hogy tulajdonképpen ő is székely, a származása.

Honnét? — kérdelem.

Szent-Annáról — mondja.

Hát az hol van?

Marosvásárhelytől tíz kilométerre, Udvarhely megyében — azt mondja.

En ugy tudom, hogy Marosvásárhelytől tíz kilométerre egy szikra Udvarhely megye sines ez közlöm is vele, de ő körömszakadtáig vitatja a dolgot. S hogy rátegye a legnagyobb érvet, azt mondja, hogy menjek el hozzá s ott megláthatom nála a nemes levelet s a kutyabőr, mert ki van téve a falra.

— En ahol ilyen látok, onnét minél hamarabb ki szoktam menni — mondott neki, mire az egyik huszártiszti odaszól hozzám és azt kérdezi, hogy én is őserő vagyok? Szerényen rázom a fejemet és azt felelem, hogy koránt-

sejtéseket köt kisebbségellenes román pártokkal.

A németiségért és a német kultúráért való harc és munka helyébe a mi viszonyainknak meg nem felelő és megfontolatlanul lemasolt nemzetiszocializmusért való harcot állítja s ezáltal kitépi népi körök lelkiileg s végül teljesen sajátságából és ősi falajából.

A mi történelmileg kifejlődött és teljesítményeink által létjogosulttá vált szász sajátságunk helyébe, amelyen pedig német gondolkodásunk és érzésünk alapszik, egyetemes világnemzetiséget állít, amely nemzeti nomádságnak nevezhető.

Utább vasuti rémregény

Csütörtökön hajnalban a vasuti rablók kifosztották a személyvonat utasait

Az új csiki prefektusnak még a kinevezési okmánya is elveszett

Brassó, november 17.

Sokszor megirtuk már, hogy a Bukarest-Brassó közötti vasuti vonalon szabadon garázdálkodnak a zsebtolvajok és vasuti rablók. Néhány nappal ezelőtt kloroformmal elaltatták és mindenéből kifosztottak egy brassói uriaszonyt, most pedig újabb sikeres merényletet vittek véghez.

Csütörtökön virradó éjszaka több tagból álló vasuti rablóbanda a szó szoros értelmében megtámadta és kifosztotta a Bukarestből Brassó felé jövő személyvonatot. Eddig meg nem állapítható okból kifolyólag, miután a személyvonat elhagyta Ploesti állomást, leirhatatlan pánik támadt a vonaton. Az utasok összevissza szaladgáltak és senki sem tudta mi történt.

A pánik miatt egyes fülkékben hatalmas tolongás támadt. Miután a zürzavar némileg elült, kiderült, hogy a pánikot a vasuti rablók idézték elő, hogy az izgalom hevében szabadon foszlogathassanak.

A ravasz trükkel, hajnali félhat felé véghezvitt rablótámadásnak több áldozata van. Az egyik elsőosztályú fülkében utazott Ojetea Valér dr., Csikvármegye újonnan kinevezett prefektusa, aki Bukarestből tért haza, hogy átvegye hivatalát.

A tolongásban a vakmerő rablók valamelyen éles szerszámmal felválták a prefektus kabátját és belső zsebéből kiolták pénztárcáját összes irataival, valamint a bukaresti eskütel után kézhezvett prefektusi kinevezési dekrétummal együtt.

Ugyancsak összevagdosták a kabátját és mindenéből kifosztották Raita Aurél sem.

— Na jól van — mondja a huszártiszt, — mert a magyar parasztnál rondább és aljasabb nincs a világon!

Éreztem, hogy előnt a forrás, de igyekeztem uralkodni magamon s csak ennyit mondtam: — Sajnos, én csak székely „paraszt” vagyok, mert ha magyar paraszt volnék, felállnék és megfenélnék önnek. Ellenben itt van a barátom, ő —

A barátom nem mozdult egyet sem, hanem lehajtott fejjel azon morgolódott, hogy én nem ismerem az ő munkáit.

Nagyon sajnáltam tudatlanságomat, de viszontmentem a magam társaságába. Ott volt többek között egy fiatal ismerősöm is, aki éppen irodalomtörténetet ír most. Mondom neki a dolgot, illetőleg a kollégám nevét s hát ő sem ismeri. Ez már több a soknál, gondolom s logom az irodalomtörténet íróját, kiviszem.

— Ezért ezt a mozgalmat a leghatározottabban elvetjük és sajnálatunknak adunk kifejezést afölött, hogy általa az ifjúság annyi idealizmusát és tiszta akarását meghamisítják, rosszul használják fel és tévutakra vezetik, s felszólítják népi körök, mindenekelőtt polgárainkat és gazdáinkat, keljenek velünk haragra népi körök és jövője e kártevői ellen.

— Elhárítjuk magunktól a felelősséget azokért a károkat és pusztításokért, amelyek a legközelebbi időben sújtani fogják, s teljes mértékben áttoljuk ennek a népi körök átkos mozgalom vezetőire és híveire.

A bőrdös valutacsempészet egyik vádlottját szabadlábra helyezték

Budapest, november 17

Szekulesz József, az emlékezetes hegyeshalmi bőrdös valutacsempészek egyik vádlottját, a fővárosi törvényszék szabadlábra helyezte.

bemutatom a kollégámnak és így szólok: — Bocsáss meg, kérlek, hogy nem ismerem a műveidet, de ime itt van egy ember, aki irodalomtörténetet ír s ime, ő sem ismer téged.

Ha okos lett volna, arra használta volna ki az alkalmát, hogy megismertesse magát. Ehelyett azonban megsértődött, mint igazi magyar önértetkez illik. Minket azonban nem bántott s így éppen visszamentünk a helyünkre.

Ellenben a parázs nem aludt el, mert egy félóra múlva író verekedés zaja hallatszott be hozzánk. Kineztünk s hát az író kollégám ráugrott az egyik huszártisztre s meg akarja ölni. Egy pincér is odament, hogy békítse őket, de vesztire, mert kézenkőzőn s valakitől kapott egy pofot.

Aztán helyreállt a béke.

Csak én ettem magamat hazafelé, hogy milyenek vagyunk mi, magyarok, különösen civilben.

TAMASI ARON

Eredeti vagy utánzat?

Egyes cégek megkísérelték a „NIVEA” készítmények utánzását, hasonló elnevezés alatt és az ismert kék csomagolás felhasználásával. Kérje mindenütt csak az eredeti

NIVEA-CREMET

és utasítson vissza minden utánzatot

Csak a „NIVEA”-CREME és „NIVEA”-OLA tartalmazza a bőrökön, bőrápoló „EUCERITET”
Ez teszi pótolhatatlanná, — utánzhatatlanná

Mussolini elcsapta a hivatalos lap főszerkesztőjét

Róma, november 17

A Popolo d'Italia, az olasz fasizmus hivatalos lapja, amelynek annakidején maga Mussolini volt a főszerkesztője most újra főszerkesztőt cserélt. Mussolini parancsára Vito Mussolini, Mussolini Arlando fia került a lap élére.

A főszerkesztőcsere politikai körökben is nagy feltűnést keltett.

Halász Sándor balkáni riport-sorozata:

Az elnöknél, Kondoff George-nál,

aki a macedón-kérdést „intézi” és aki szembeszáll, ha kell, az egész államhatalommal

A harmadik Balkán-háború forrásánál

Szófia, november 17.

Másfél óráig tartott, míg felvonultak. Felvonultak a diákok és a diák-leányok, a légionisták és a veteránok, kucsulás, dolmányos öreg férfiak, gyerek-zenekarok, végeláthatatlan menetben a falvak népei.

Hivatalosan „Hadirokkant-nap” van Szófiában. Egész hivatalosan: a Balkán-háború kitörésének évfordulóját ünneplik. Az ilyen ünnepségek, szerinte a világon, annyit jelentenek, hogy megtartják az ünnepélyes istentiszteletet, valaki hangzatos és frázisos beszédet mond és ezzel vége a parádénak.

Bulgáriában egy kicsit másképpen mennek a dolgok. Nincs ünnep, nincs megmozdulás, nincs cím, amely lassan-lassan és az órák folyamán, revizionista tüntetéssé ne hasonljon át.

Igy történt ma is.

A királyi palotától a parlamentig vezető utvonalon felállott Szófia népe és megéljenzte a ciril-betűs táblákat, amelyek békerevizitót követeltek, amelyek az igaztalan neuillyi béke ellen szólottak és amelyek — Macedónia visszacsatolását követelték.

A kormány jóakarattal nézi és pusztítja is ezeket a tüntetéseket. Kifelé és hivatalosan kellemetlen a kormánynak, hogy Bulgária népe ma, tizenöt esztendő után, sem törődött még bele a terület-csonkításokba, de benn az országban támogatni és simogatni „kénytelen” ezeket a mozgalmakat, mert a tömegáradat abban a pillanatban elsepere, amelyben engedne a külföldi nyomásnak és meg akarná fékezni a tömegek ilyenszerű megnyilatkozásait.

Ezért — „Hadirokkant-ünnep” az ilyen felvonulás. Ezért kap szép nevet és jogcímét. Ezért jelenhetik meg az ünnepen a király is és a királyné vele.

Voltaképpen azonban minden tüntetés és megmozdulás a harci szellemet fűti és a reviziós mozgalmat erősíti.

Minden lépés, minden kiejtett szó, minden gesztus: Macedónia!!!

Még Közép-Európa sem érti, hogy mit jelent a Balkánon Macedónia. A Nyugattól meg igazán nem is lehet megkövetelni, hogy érte és felfogja, milyen telített levegőt és elektromos légkört fűt itt át ez a kérdés. Macedóniát a békeszerződés három részre tagolta. A legnagyobb darabot a szerbek kapták, a közepesen nagyot és termékenyét a görögök és a legkisebb jutott a bolgároknak.

Bulgária ezzel szemben azt mondja, hogy Macedónia lakossága tiszta bolgár és így ahhoz csakis Bulgáriának lehet joga.

Ebbe az elmégesedett vitába nem lehet beleszólni. A Népszövetség és a diplomácia sem tudta még itt az igazságot eldönteni. Tizenöt éve vitáznak azon, hogy Macedóniával mi történjék, hogy e területen kik az őshonosok és e tizenöt év alatt egyedül szerb-Macedóniából hat-hét-száz ezer ember emigrált.

A dogmatikus vitával szemben ez a reális tény.

A kicsi Bulgária a maga hatmillióstömegét sem tudja becsülettől és megféle-

lően, a neki maradt földterületeken, el-tartani és erre be kell fogadnia hatszáz-ezer macedón emigránst.

Az ország lakosságának tizszázaléka macedón-emigráns.

A görög területekről kiemigrált macedónokkal egyetemben majdnem egymillió embert kellett beszorítani a megmaradt államtestbe.

Ez a nagy emigráció, amely már szinte-népvándorlásjellegű is, nemcsak azt bizonyítja, hogy a macedón területen valóban bolgárok élnek, akik haza vágnak, hanem azt is, hogy Macedóniában a helyzet annyira türethetetlen, hogy onnan nép-vándorlósszerűen menekülnek az emberek. Macedónia lakosságának nagy százaléka átszivárgott ilyenformán a mai Bulgáriába, a másik, Macedóniában maradt része meg bombát robbant.

Ezt a merényletsorozatot sem lehet kö-

zép- és nyugateurópai felfogással értékelni.

Nálunk is vannak nemzeti mozgalmak, faji kérdések, emigrációk és reviziós törekvések. Egész Közép-Európa telve a nyugtalan és békétlen nemzetiségek panaszaival, de Közép-Európában a mozgalmak politikai határok között maradnak és szalonképes formák között zajlanak le.

Bulgáriában más a helyzet. Bulgária — fizet.

Tagadhatatlan: a szerb politika olyan eszközökkel és rendszerrel dolgozik a macedónokkal szemben, amelyek mellett emberek százazrei a szökést és a hatalanságot választják inkább, semhogy továbbra is tőrjenek.

Ezért a hat-hétszáz ezer „kiülőzött” emberért fizet a macedón forradalmi mozgalom.

A macedón bomba és a szóliai nyugalom

A macedónok szervezetei között meg kell különböztetni az emigrációs szervezetet, amely Szófiában székel és a forradalmi szervezetet, amely Jugoszláviában él és a föld alól robbant. Nap-nap mellett robbantanak, gyilkolnak, határt sértenek és közpogányt semmisítenek. Egy pillanatot sem hagyják biztonságban és nyugalomban a jugoszláv hatóságokat. Ezek a merényletek arra való, hogy a külföldi politikával érzékeltesék:

— A macedón-kérdés nem nyugodott el. A Balkán békéje még ma sem teljes és teljes sohasem lesz, sőt nem is lehet addig, amíg Macedóniát Bulgária vissza nem kapja.

És a szerbek felé így szónokolnak a bombák:

— Fizetünk, fizetünk és fizetünk! Fizetünk testvéreink megaláztatásáért, testvéreink üldözöttségéért, az elrablott területekért, az áruhasért, mindenért fizetünk! Szófiában mindebből nem látszik semmi sem.

Az emberek dolgoznak. És valahogyan

Macedónia és a Balkán-kérdés

Mit sokadozni? Az állam tisztviselői már négy hónapja nem kaptak fizetést. Mindegy: Macedónia, Macedónia, Macedónia!

Macedónia itt már nemcsak fantom és ideál, hanem végül is egyszersmind. Beszéltem a Macedóniai Szervezet elnökével, Kondoff Georgeval.

Igy szólott:

— Az én szervezetem macedón-politikája független a kormány külpolitikájától. Mi egy példeménnyel vagyunk a kormánnyal minden politikai kérdésben, de abban a pillanatban, ha a kormány külpolitikájában Macedónia kérdését illetően más utakat követne, mint amelyeket mi, tiltakoznánk és ellentállnánk.

— Mit követelnének Önök voltaképpen? Visszakövetelik Macedóniát?

— Mi független és autonóm Macedóniát követelünk. Nem akarjuk, hogy a törté-

nelem során még egyszer előfordulhasson, hogy legyőzöttek terhére ezt a bolgár államtestet feldarabolják. Addig, amíg Macedóniát az európai politika nem függetleníti és nem enged részére abszolút autonómiát, a Balkán-kérdés megoldásáról szó sem lehet.

— Ez szép és intranzingens álláspont, de mit csinál az Elnök Ur és mit csinál a Szövetség akkor, ha holnap reggel az európai államok ráunnak a maroknyi Bulgária ellenzékiességre és gazdasági blokád alá helyezik az országot?

— Nem félünk. Vannak macedónok Amerikában, Egyiptomban, Törökországban. Ha bennünket elhallgattatnak, tiltakozó szavukat majd ők hallatják.

— Igen, igen — ellenkezem — és ha holnap a Balkánállamok többsége akar Balkán-szövetséget, hogyan állhat az egy-

akarat tengerében Bulgária továbbra is ellent?

— Továbbra is ellentállunk. Ellentállunk, mert Jugoszláviának nemcsak a mi ottani forradalmáraink kellemetlenek, hanem a horvát forradalmárok is, akikkel a macedón forradalmi szervezeteknek kapcsolatai vannak. Ezt az északi és déli együttes terrort mi egy pillanattig sem hagyjuk abba, soha sem hagyjuk abba, ha feldarabolnak, ha blokád alá vesznek, ha megsejtenek, akkor sem hagyjuk abba.

A macedón emigránsok szervezetének elnöke, Kondoff dr. alacsony, vékony, finom ember. Lágyan és értelmesen ejti a francia szavakat. Halkbeszédű és tudatos szavú.

Ez a dühös nyilatkozat igazán nem illik hozzá és mégis így mondja.

Es így mondja az ország minden hatodik lakosa, mert minden hatodik lakos macedón.

Nem hangosak és nem lármások, nem villogtatnak tört és nem fennhéjásznak nagy szavakat.

Csendesen, nyugodtan, megfontoltan és higgadtan leszegzik:

— Macedónia nélkül nincs Balkán-béke. Nem lesz, nem lesz és nem!

Hosszu orral ment el Herriot, Titulescu, mindenki, aki jött és közvetített.

Nemcsak a macedón szervezetnél nem tudtak semmit sem elérni, de nem értek el a kormánynál sem semmit.

A diplomácia már azt követelte, hogy a kormány ossza fel a macedón szervezetet.

A kormány mosolygott csak és a vállát vont.

Ossza fel, aki — meri.

Kivülről nem látszik az egész nagy elkeseredésből semmi. Talán a mai gyászfátyolos zászlók voltak az egyetlen külsőségek, amelyek arra mutattak, hogy Macedóniát!

De belül ég. Ott jelentkezik, hogy a „Hadirokkantak Emlékünnepségére” felvonul huszezer ember és az utcára töltül százazere néző.

Es jelentkeznék abban a pillanatban, ha népszövetségi vagy négyhatalmi parancsra egyetlen ujjal is hozzányulnának a macedóniai szervezetekhez.

Felvonulna hatmillió ember. Az egész ország.

A macedóniai kérdés itt nem mozgáalom, hanem fűtöttség, nem sovínizta igazság, hanem — a harmadik Balkán-háború.

— Ischiásnál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggel éhgyomorra véve előmozdítja a gyomor és a belek működését és könnyű székletet biztosít. Orvosi tapasztalatok dicsérik a Ferenc József víz azon kitűnő hatását, amelyet vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajoknál is kifejt.

A szilágysomlyói rendőrkömiszár, saját szakállára végigkutatatta a várost

Szilágysomlyó november 17-én. Felháborító eset történt Szilágysomlyón. Manolescu rendőrségi alkomiszár, ki csak néhány hónapja van a városban, négy rendőr kíséretében végigjárta főutcán lakó kisebbségi polgárok házaát és mindenütt a monopol által tiltott tárgyak után vadászott. A házak kapujában ezalatt rendőr állott, mint a házkutatás sok alkalmával szokás. A rajtaütésszerű körútnak nem volt eredménye, mert alkomiszár semmit sem talált.

A tulbuzgó Manolescu néhány héttel ezelőtt egy Szilágysomlyóra érkező monopol-ügynöknek szegődött önkéntes kíséretül, most azonban — a jelek szerint — önállósította magát, hogy a gyututlan adófizető polgárokat váratlanul és indokolatlanul zaklathassa.

Az alkomiszár „hadművelete” váratlanul szerte óriási felháborodást keltett.

Próbáld egy próbát a hírességszerűen illatosított
Germandrée
szappannal

HIREK

M. HEGYI ILONA:

Utravaló a kis királyi játszóársának

— Hajtsd mellém a fejedet, Édesanyám, olyan könnyen el tudok aludni veled!

A kicsi, tizenegy esztendőes Buki kérte így az anyját. Kovács Buki. Még egyszer, mielőtt elindul a fővárosba, osztálytársának, a kis trónörökös mellé.

Mert őt választotta a király. A mi városunkból, a mi sorstársunkat, a mi családjunkat.

S a gyermek, aki még sosem volt idegenben, aki még az iskolában is otthon volt, hiszen az édesapja tanárember, aki az egész városban mindenkinek csak „a kis Buki” volt, már mint Kovács Ioán Pál indul el, hogy az udvarnál egyellen képviselője legyen másfélmillió magyarnak.

Féltő aggodalommal néztük jól kisparkolt, csinos kis alakját, angyalian mosolygó értelmes fejcskáját.

— Vigyázz magadra, Buki! — tréfálkozunk vele. — Ha teniszeztek, nehogy magadra haragítsd a kicsi királyfút! Hagyd, hogy ő nyerjen. Legyel csak a második!

De Buki önértékesen felvetette a fejét. — Azt már nem teszem. Aki győz, az az első! Ha valamiben én lennék erősebb, akkor nem hagyom magamat.

És mi nyugodtan engedjük utjára ezt a nyitesszű székely gyermeket. Ennek a fiúnak helyén lesz a szíve, a feje. A jó-módnak, örömeinek éveiben, a főváros szédítő forgalmában, a Fekete-tenger partján s a szinajai havas hegyoldalak sápadtán nem fog megfedkezni szerényen élő szüleitől, sovány levest kanalizáló iskolatársairól, gondokban tengődő magyar fajjáról.

Mert mi itt maradtunk, kicsi Buki! A mi lábunkra nem képesnek sítalpakat, a mi karunkra nem simul a Fekete-tenger édes melegtárgya, kicsi Buki, mi itt maradtunk. Állástalanok és kenyértelenek milliószámra. Mi kisebbség, mi magyarok, mi szegény rokonok.

Édesanyád félig sírva, félig nevetve csomagtól hamubasúlt pogácsát a fiának, aki a királyhoz indul mint a mesében. Csak úgy kopottan, kölcsönpenzen összehúzó fehérneműben, mert egy református tanárnak ma nincsen arra pénze, hogy a fiát jól öltöztethesse.

Játszóársai irigykedve nézték. Egy pártányi lányka izent: mondd meg a kicsi királyfiának, hogy hívjon engem is oda és Borkát is és Klárit is, a barátnőimet.

Igen, valamennyien elvágódnak tőlünk. A gyermekeink, a fájdalommal szűz, keserves munkával, ezernyi gondok között nevelt gyermekeink. Elvágódnak, mert nem tudjuk eltartani őket. A leg-szükségesebbre is alig telik és a teniszt, a siklófutásokat, a motorbiciklis, autós utakat csak hallomásból ismerik, mint királyi örömeket.

Tiszta szívetlenség, Buki, a te eljövendő szép éveidnek és csak annyit kérünk tőled, hogy akármilyen pompás játszódjatok, akármilyen finom társaságot is fejeztél be a napot, este, az ágyban, mikor elalvós előtt lehunyt szemed előtt megjelenik édesanyád, édesapád, egy pillanatra, csak egyetlen pillanatra jusson eszedbe éhes, rongyostelpu millió testvéred is.

Csak egy pillanatra! És akkor az álompilágban, a boldogság földjén ott lesz melletted valamennyi pajtásod a tágas, meleg mezőkön és együtt játszodtok mindnyájan, egyformán elégedetten, jóllakottan.

Legalább az álomban! Hiszen valamennyien testvérek vagyunk!

— IDŐJÁRASJELENTÉS. A budapesti időjárásjelző intézet jelentése szerint erősen hideg déli légáramlás várható változó felhőzetrel, némi hőemelkedéssel és helyenként esővel.

A tókiói rendőrség bombavető repülőgépei. Tókiói rendőrség különleges repülőgépeket vásárolt kétszáz ezer yenért. A repülőgépeket gépfegyverekkel és könnygázbombavető készülékekkel szerelik fel. A repülőrendőrség nyilvános ünnepségek alkalmával a mi-

kádó és udvara légi védelméül fog szolgálni, zavargások esetén pedig a tókiói utcák fölött fog cirkálni.

— Főtárgyalásra tüzték a kommunista propagandával vádolt tanár ügyét. Csikszederáról jelentik: Mintegy két hónappal ezelőtt nagy szenzációt keltett Baumgarten László, a helyi római katolikus főgimnázium tanárának letartóztatása. A felülnő letartóztatást kommunista propagandával indokolták a hatóságok. A fiatal és szimpatikus tanárt az ügyészség is fogva tartotta, majd a Marzescu—Mironescu rendtörvény alapján, államellenes propaganda miatt tett ellene vádindítványt. Az ügyre vonatkozó peresemények napokban kerültek a törvényszékhez, ahol november 28-ára főtárgyalásra is tüzték. Az ügy kimenetele iránt megveszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. Ma sem hiszik, hogy a Baumgarten elleni vádnak komoly alapja van.

— Betörés az aradi főtéren. Aradról jelenti tudósítónk: Vakmerő betörés történt tegnap éjszaka a város főterén. A legforgalmasabb helyen levő Braun Miksa-féle dohánytőzsdét ismeretlen tettesek az éjszaka folyamán feltörték és kirabolták. A tulajdonos reggel megdöbbenve vette észre, hogy tízezer lej készpénze és hetvenezer lej értékű áruja hiányzik. A rendőrség nyomoz.

— A sepsiszentkirályi közbirtokosság bünvádi feljelentést tett volt elnöke ellen. Tudósítónk jelenti: A sepsiszentkirályi közbirtokosság bünvádi feljelentést tett sikkasztás címén Gyöngyösi Károly nyugalmazott tanító ellen, aki 1930-ig pénztárnoka, 1933-ig pedig elnöke volt a közbirtokosságnak. Gyöngyösi, aki a vád szerint már 1924 óta követ el visszaéléseket, állítólag mintegy 100 ezer lejt sikkasztott. A közbirtokosság másik pénztárosa, Kerekes Pál nyugdíjas tanító ellen is bünvádi feljelentést tett azon a címen, hogy az elnökké lett Gyöngyösinek kezére járt a visszaélések elkövetésében. A beindított vizsgálat van hivatva tisztázni, hogy a megvádolt elnök valóban követett-e el visszaéléseket.

* Kosmetikai tanfolyam nyílik december 1-én. Jelentkezni lehet mindennap dr. Herskovits Erzsébet kosmetikai rendelőjében, délelőtt 10—12-ig. Kórház-utca 2. (Str. Brătianu) földszint.

Van abban valami megható naivitás, ahogyan megalakult Budapesten a Cukorbeteg Szövetsége. Tudommal az első eset a világon, hogy betegek, nyíltan hirdelve betegségüket, szövetségbe tömörülnek. Megjelennek egy teremben emberek, akiket egy cél: betegségük leküzdése hozott össze. Az egész terem cukorbeteg, mert aki nem az, annak nincs mit ott keresnie, beszélnek a betegségéről, mely rájuk nehezedett és az olcsó gyógyszert, a szegény cukorbetegnek támogatását követelik. Ezt a furcsa pesti gyűlést is „1933” számlájára lehet írni. A kor okozta, hogy beteg emberek egyesület alakítanak. Még nem is olyan régen, a betegség senkinek az orrára. Ma? Az utcára vonulnak vele. Most a cukorbeteg, holnap a rákosok, azután a másbetegek. A mai korszak nem törődik az egészségesekkel sem, hogyan törődjék a betegekkel? Nekik legalább még tömörülni szabad, de látjuk az eljövő időt, amikor a rohamoszlágosok lovasai belegázolnak a tüntető reumásokba.

— Bonyodalom egy hosszantartó csók körül. Londonból írják: Jacob Michelsons kereskedő feljelentést tett Mary Friedmann csinos 22 éves és Betty Harris 25 éves leányok ellen, akiket azzal vádolt meg, hogy egy közös taxiuton elloptak tőle tizenkilenc fontot. „A csinos lányok közt ültem — mondta panaszában a kereskedő — amikor Mary hirtelen átkarolt és megcsókolt. Hosszú, nagyon hosszú csók volt ez, eltartott legalább három percig. Eközben Betty kicsente zsebemből csekkönyvem, a melybe bankjegyek voltak betéve. A mikor végre a csók befejeződött, a csekkönyvet a kocsi aljában találtam meg. A lányok előtt nem akartam utánaézni a dolognak, de később konstatáltam, hogy tizenkilenc fontom eltűnt”. A lányok a bíróság előtt hevesen tagadják bűnösségüket. Bingley bíró, aki a tárgyalást vezette, végül is kijelentette: „Michelsons úr, ön nem talál Angliában esküdttszéket, amely ilyen alapon elítélne a lányokat”. A tárgyalás ezután természetesen azzal végződött, hogy mindkét lányt felmentették.

— Bukaresti magyar élet. Bukarestből jelentik: A bukaresti református iparoskör műkedvelő gárdája, f. év. nov. 26-án, vasárnap este fél kilenc órai kezdettel az „Entracht” termeiben, brassói műkedvelők vendégzereplésével zárt körű bál keretében előadja ifj. Békeffy István és Lajtai Lajos nagysikerű darabját: „A régi nyár”. A szereplők a bukaresti református iparoskör és a brassói „Thália” egyesületből kerülnek ki. A brassóiak közül a primadonna sze-

repét Várhegyiné Nemes Nusi játssza. Azonkívül Engländer István és Balogh Mihályné alakítanak még fontos szerepeket. Brassói még Fatér István is, aki a darabot rendezi. A bukaresti szereplők közül Lőrincz Böske viszi a szubrett szerepét, azonkívül játszik még Armánkö Miklós, Diénes Bandi táncoskomikus és táncrendező. A kisebb szerepeket Fekete Zsenike, Kopacz Géza, Kopán Géza, Grosz János, Lengyel Gergely és Kerczmann Károly alakítják. Görlök: Balázs Margit, Bihari Irénke, Csillag Irénke, Fekete Erzsébet, Fodor Böske, Szabó Mancika, Seidel Micike és Váry Irénke. Az est tiszta jóvedelmét a szegény gyermekek karácsonyi ajándékaira fordítják.

— A szószerkről is harcot hirdetnek a „karsu vonal” ellen. Rómából jelentik: Az olasz hatóságok jóideje erős propagandát folytatnak az úgynevezett „karsu vonal” túlzásai ellen. Most ezt a kérdést a szószerkről is mind több hitszónoklatban tárgyalják. A karsu vonal ellen irányuló propaganda egyik legfőbb érve az, hogy ezzel az irányzattal a nőnek, mint feleségnek és anyának a kötelességei több tekintetben ellentétben vannak. A karsu vonal ellen irányuló elveket fasiszta és katolikus szónokok egyöntetűen bevérsni igyekeznek hallgatóik tudatába.

— Elgyengült a kereskedő szíve. Tudósítónk jelenti: Jánosi Márton gyergyóujfalusi kereskedő vevőit szolgálta ki üzletében. Hirtelen megszédült s mire az üzletben levők felfoghatták volna, elvált.

A SZEZÓN MEGLEPETÉSEI
ezek az új rádiókészülékek — Standard

GYÁRTMÁNY,
NAGYFOKU. SZE.
LEKTIVITÁS, TER-
MÉSZETES HANG.
SZINEZET

Standard

ABLAK

gódott. Nyomban orvost hívtak, aki megállapította, hogy a kereskedőt gyenge szíve ölte meg. Az ügyészség engedélyezte a temetést.

* Műkedvelői előadások. Az újonnan megalakult Bukaresti Magyar Evangélikus Egyház műkedvelő gárdája a templomépítési alap szaporítása céljából folyó hó 18-án, szombaton, Tatrangban és folyó hó 19-én, vasárnap, Hoszszufaluban, a Szabó-féle vendéglő termében nagyszabású műsoros táncestélyt rendez. Ez alkalommal a Bukarestben lezajlott és oly nagy sikert aratott szüreti mulatság teljes műsorát fogják megismételni, két vigjátékkal, két csoport-tánc (palotás és sormagyar), karéneket és magán énekszámokkal, szavalatokkal, stb. A bukaresti magyar ifjúság eme szép és értékes rendezéseire mindenkit tisztelettel meghív a rendezőség.

Az aradi színház körül nagy az élénkség. folynak a próbák, az előkészületek a napokban végre megtartandó premierre. A szezonnyitás kivételesen igazán szép remények jegyében indul. Arad közönsége felfigyelt, a szintársulat elég erősnek mutatkozik. Az aradi magyar színjátszás, ugyilátszik, mégis csak megmenti — önmagát.

— Vér-, bőr- és idegbajosok a természetes „Ferece József” keserűvizet mint igen jó bétisztító szert eredményesen használják.

— Magyar kulturstély. Bukarestben. A bukaresti „Szent István” magyar társulat közművelődési osztálya 1933 november 18-án, szombaton este, félkilenc-kor saját helyiségeiben, Intrarea Zalomit 6—8 alatt kulturstélyt rendez az alábbi műsorral: 1. Zongoranyitány. Előadja: Tátray Kornélia zongoraművész. 2. Szakelőadást tart Geiringer Gyula dr. (ársulati orvos). 3. Kövér János dr. saját költeményeit olvassa fel. 4. a) Kreisler: Rondino über ein Thema von Beethoven. b) Schubert: Die Biene. c) Dvorak—Kreisler: Slawische Tanzweisen. Előadja: Láng Livia hegedűművész. 5. Szemlé Sándor egyetemi hallgató saját szerzeményű dalait énekl. 6. Táncduett Zenéjét szerette: Leibl József. Előadja: Lőrincz Böske és Diénes Bandi. Beléptidij nincsen. Ruhatár 25 lej, amelynek a megváltása kötelező. Pompás házi buffé és kitűnő tánczenekar. A nívós estélyre már most felhívjuk a bukaresti magyar közönség figyelmét.

Nagyzási mánia, vagy nagyfoku naivitás...

Kutyakomédia az aradi légikikötő körül

Most már biztos, hogy szanálják Aradot: — Immár tizedszer megígérték, hogy a várost bekapcsolják a légiforgalomba

A napokban Aradon járt a légügyi miniszterium valamelyik fő-fő kiküldöttje és ezúttal smét, ki tudja hányadszor, megígértette, hogy az aradi repülőtér üzembehelyezik. Ehhez tudni kell, hogy Arad a háború alatt és a háború után is fontos katonai repülőállomás volt, szépen kiépített teleppel, amely azonban később használaton kívül került és önkrement. Arad valamelyik ambiciózus polgármesterének eszébe jutott, hogy Aradot éppen a levegő útján kellene összekapcsolni a nagyvilággal, hát kijárt egy ígéretet, hogy Aradból polgári repülőállomást csinálnak — majd. Nosza, siettek sulyos investíciókkal rendbehozni a hangárokat, az épületek egy részét, azután pedig jelenteni Bukarestbe, hogy Arad készen várja légikikötői kinevezését. A kinevezés később meg is jött, de a légi kikötésből nem lett semmi. Aradon még véletlenül sem kötöttek ki a repülőgépek, úgy látszik, a légügyi viszonyok nem alkalmasak arra a célra. Rendben van, Arad várt, Arad sürgetett, mert az ambiciózus aradiak azt szerették volna — ez volt Arad ezernyi munkanélkülijének és legközelebb vágya, — hogy Arad bekapcsolódjék a nemzetközi légi forgalomba. Persze, ez nem történt meg. Ígéretet jöttek, ígéretet mentek: Aradon minden évben újabb és újabb hírek kelnek szárnyra arról, hogy mégis csak bekapcsolnak, bekapcsolnak minket... Nem,

nem a nemzetközi gazdasági élet egy lukte-tőbb tempójába, nem, hanem a nemzetközi lé-gi forgalomba.

Nemrégiben aztán gyászír érkezett Aradra. Bukaresti illetékesek közölték, hogy miután sulyos befektetésekkel, kiadásokkal Araddal rendbehozták a repülőtér, végre évek múlva mégis csak kisütközték, hogy az aradi repülőtér nem alkalmas repülési célokra. Egyetlen, gödrös, stb. stb. Aradon először nagy volt a szomorúság. Arad kereskedelem nélkül maradt kereskedői, ipar nélkül maradt iparosai és munka nélkül maradt munkásai rettenetesen el voltak keseredve, hogy delente nem hallhat-ják majd a nemzetközi légi járatok gépeinek berregését, nem fájhat majd duplán a szívük, azon, hogy vannak még emberek, akik élve-zetből repülnek...

Tehát nagy volt a megdöbbenés. Az egész városban. Hát még a torony alatt. Amikor például az Astra néhány száz munkást munka-hijján kénytelen elbocsátani, — ez is megtör-tént már a történelem folyamán, — tehát ilyen-kor koránt sincs ilyen nagy mozgalom a to-rony alatt, mint most volt, amikor kiderült, hogy Arad mégsem repül, illetve, hogy Arad nem lesz mégsem légi kikötő. Nos, a városvo-zetőség azonnal eljárt, így került azután Ara-dra később, tehát a napokban a légügyi minisz-terium egyik fő-fő embere, aki kijelentette,

hogy mégis lesz. Lesz Aradon légi kikötő. Csak egy kis kitartás: anyagiakban és erkölcsiekben egyaránt. Anyagiakban: Mindössze át kell he-lyezni a légi kikötőt egy megfelelőbb helyre, amelyet már ki is jelöltek. A város pedig köl-tőt, boldogan költöztet, hiszen Arad boldog-ságához már igazán csak a légi kikötő hiány-zik...

Erkölcsiekben szintén kitartásra van szük-ség, mert amint a bukaresti főrepülő mondot-ta, rövidesen meg lesz Arad bekapcsolása a nemzetközi forgalomba: rövidesen, bár nem tudják pontosan, mikor...

Mindehhez egy megjegyzésünk és egy kér-désünk van, kommentárképpen. A megjegyzés: kézből megkontrázzuk azt a nyájás megállapí-tást, hogy Arad, ha hatszor is áthelyez, ha hatszor is alakít — ha csak nem a várost he-lyezik, vagy alakítják át, hogy Arad bekaposo-lódik...

A kérdés pedig a megjegyzéssel függ össze: De végeredményben, mi szüksége van Arad-nak a légi kikötőre. Kinek van erre szüksége, kinek lesz ebből haszna, fejlődik ezáltal Arad — vagy keres ezen valaki...?

Szerencsére azonban a kérdés rövid időre is-mét lekerül a napirendről: az az ígéretet tevő kormány, teljes sleppjével együtt repült. Nem ugyan az aradi légi kikötőből, de azért repült — a helyéről.

Kormánybukás Aradon

Érdekes elnézni, milyen élénkség ural-kodik pár napja az aradi olíberálisok ká-véházi törzsasztala körül. A vágyak, re-mények törzsasztala ez.

Viszont nemzeti-parasztpárti berkekben keserű mosoly ül az ajkakon. Elnézve tá-vozó korifeusainkat, eszünkbe jut a dal, hogy:

...a pécskai cigánysoron nagy a sírás-rívás,

A dal aktuális változata így hangzik:

Országsszerte, kormánypártban, nagy a

nem került sor parlamentre, megbukott

a Primás...

Bukott kormány tagjai közt ott busol a

Vada,

nem látszik a nagy tisztesség, csak a

bánat rajta...

Magyaros vendég-szeretel...?

A Magyar Párt legutóbbi intézőbizott-sági ülésén mondták el az alábbi ese-tet: A párt kiadásában megjelent Ma-gyar Naptár terjesztését, ezt a kultur-munkát többek között a párt két jó csa-ládból származó tagja is elvállalta és a napokban mind a ketten — egy férfi és egy nőről van szó, — kimentek Zimánd-köz aradmegyei magyarlakta községbe, ahol jelentkeztek a helyi tagozat elnö-kénél, nevezett Biró Pál uramnál, aki-fől éjjeli szállást kértek, késő este lé-vén. Biró uram aztán fel is ajánlott olyan szállást, hogy ettől azonnal me-hetnékje támadt a kultur munkára ide-jött aradi párttagoknak. A tagozati elnök ugyanis azt mondta: jelentkezzenek a csendőrségen, ott elhálhatnak az istálló-ban, ugyanis ott szokott hálmi minden, a falubavetődöt szállás nélküli csavargó-em-ber. Amikor pedig Biró Pál látta, hogy ajánlata nem talált hálás örömré, így folytatta: — de meg azután el is utaz-hatnak Aradra, még megy egy vonat az éjszaka...

A történet a Magyar Párt intézőbizott-sági ülésén hangzott el. Adjuk min-den kommentár nélkül.

NEM IROM MEG...

Nem irom meg, hogy Aradon, már a kormánybukás előtt egy héttel tudtak arról, hogy a kabinet távozni fog, nem irom meg mondani, mert ezt most már mindenki mon-dhatná. A dolog úgy esett, hogy az aradi megyetanács utolsó — azt hiszem, valóban utolsó, — ülésén, a vármegyei prefektust kinevezték — megyei tisztviselőnek. A prefektus urból úgy mellékesen, prefekturái igazgató lett. — Kinevezettte magát egy csendes, „politikamentes“ állásba, persze, nyilván nem minden ok nélkül, — mondták az emberek. Hivatalos és fél-hivatalos helyen természetesen cáfoltak, mint ahogy ilyenkor cáfolni szoktak, hivatalos he-lyen mosolyogtak a kombinátások felett, mint ahogy ilyenkor mindig mosolyogni szok-tak. Azután megjött a kormánybukás híre, a hír, amelyből kiderült, hogy a prefektus ur tudta, mit csinál, amikor a megyetanács utolsó ténykedéséről az ő kinevezését választotta, egy jó, csendes, politikamentes állás betöltésére. Nem, nem irom meg, hogy tehát: téglá ellen is van biztosítás, különösen, ha ez a téglá nem érkezik váratlanul, mondom: nem irom meg, mert a fentiekből ez már önként adódik...

Árnyék és fény harca

A napokban kegyetlen gyilkossági ügyet tárgyalt a törvényszék. Babao De-meter, az aradi Csúlai-erdő egyik őre, a környék réme, ült a vádlottak padján, mert megölt egy tizenkilencesztendő fiatalembert, aki fáért ment az erdőbe. A fény és az árnyék, a nincs és a van szomorujátéka pergett le a bíróság előtt Babao, a vagyon buzgó őre és a rongy, a vacogó, nélkülöző külvárosi családok el-lenségeskedése, gyűlölsége csendült ki a tanuállomásokból, az egész tárgyalás-ból. Az árnyékban, a nyomor nyirkos és hideg árnyékában élő nélkülözők, a tol-pajok, a fatolvajok és a biztonság fénykörében álló erdőőr harca tolatkodott a bi-róság elé. Magában véve az is tragikus, amikor egy ember egy erdő védelmében agyon kell löjjön egy embert, aki annyira rá van szorulva a tűzfára, hogy életét veti kockára a meleg szoba lehetőségéért. De itt még külön, érdekes motívumok is vegyültek a tragikus alapszínbe. Kiderült, hogy Babao, a gyilkos, aki önvede-lemmel igyekszik fedni a gyilkosságát, típusa volt az uralmától megszédült, ke-gyetlen kiskirálynak, akik olyan számosan élnek a mi házuk táján. Babao élet és halál feletti kegyetlen ura volt az aradi külvárosi nyomorgóknak. Aki gyer-mekek után süttögette fegyverét. Aki öreg nőket vert meg, nem ismert kíméletet — mert, amint a tárgyaláson mondták, — nem is ismerhetett, mert hiszen ve-szedelmes népség közé került az Erdő védelmére...

A bíróság még nem ítélt meg. Újabb tanúk kihallgatását rendelték el annak bizonyítására, hogy milyen kegyetlen változtatásokat mivel a nyomor az embere-ken: bizonyítani akarja a magánvadász, hogy adott körülmények között mennyire üzött vad az éhező és fázó nyomorgó ember és milyen vérszomjas vadász tud lenni egy-egy megszédült figura.

Kétféle ítélet, egyazon ügyben

Amikor a hitelező fizet rá a kölcsönre

Érdekes ítéletről beszélnek aradi jogászko-rökben. Az aradi törvényszék egyik tanácsa érdekes körülmények között változtatta meg azt az ítéletet, amelyet egy ízben, néhány év előtt, ugyanez ügyben, ugyancsak az aradi törvényszék hozott. Alapjában véve jelenték-telen ügyről van szó: Egy aradmegyei gazdál-kodó 15 ezer lejt adott kölcsön barátjának, a kinek a házában lakott. Évek teltek el, az adós egyszer aztán megbetegedett és, ekkor történt, hogy magához kérte hitelezőjét, a kinek kötelezvényt adott a kölcsönkapott pénzről. Kevéssel ezután meghalt a gazda: a hitelező pedig jelentkezett az örökösöknél a pénzért. Az örökösök megtagadták a fizetést, a gazda perelt, a pert megnyerte a járásbíró-ságnál, a hitelezők felebbezték, a felebbezést

elutasította, az örökösök nem nyugodtak meg a döntésben és a táblához fordultak. Az örökösök álláspontja szerint a követelés nem jo-gos. A tábla nem tárgyalta érdemében az ügyet, de formai okok miatt megsemmisítette a törvényszék ítéletét és az ügyet újratargya-lás végett visszaküldte az aradi törvényszék-hez, ahol most már másodízben foglalkoztak a kölcsönügylet bonyodalmaival. Jóllehet a bi-zonyítási eljárás során ugyan az a tényállás adódott, mint az első tárgyalás alkalmával, a törvényszék azzal az indoklással, hogy a ke-reset valóban nem jogos, megsemmisítette a já-rásbírói ítéletet, megváltoztatta a törvény-szék első ítéletét és elutasította a keresetet s a gazdát, aki a kölcsönt adta, 5000 lejt per-költségben elmarasztalta.

A póruljárt hitelező nyilván alaposan meg-gondolja, mielőtt legközelebb ismét kölcsönt ad valakinek...

Amíg egy 70 éves asszony eljut a vádlottak padjáraig

Bűnper, amelyiknek vádlottja: a Válság

Színhely: az aradi törvényszék egyik tár-gyalóterme. Vádlott: Róth Katalin 70 esztén-dős aradi kereskedőasszony. Vád: Csálárd bu-kás. Idő: 1933. A tárgyalás során azután sok minden érdekes dolog derül ki: kiderül, hogy a gondosan vezetett üzletet nem a gondatlan kezelés, hanem a válság végezte ki. Kiderült, hogy a kereskedő nem játszotta ki egyetlen ügyfelet: Rothék még az üzleti elvek alapján dolgoztak, amikor az üzlet megingott, a csa-lád 600 ezer lejt adott össze és fektetett a vállalkozásba. De ez sem segített. A válság kíméletlenül kivégezte az ötvenesztendő-s cé-

get, amely nem tudott konjunkturális löszé-gen felhízni a dekonjunktura hét sovány esztendejének kibőjtölésére. Ezen a napon a vád-lottak padján nem a hetvenesztendő-s kereske-dőasszony, hanem maga a válság ült az ara-di törvényszék egyik büntetőtanácsa előtt.

És a bírák megértették a helyzetet. Nem en-gedte az elnök, hogy a két védő végig el-monddja beszédét. A második védőt ezzel szor-koztatta félbe a tárgyalásvezető Senciuo dr. ...kérem, felesleges befejeznie, a vádlottat máris felmentettük...

Az ítélet jogerős.

HIREK

„ROSSZAK“

Ha valaki, kíváncsi ember, megáll az aradi törvényszék végrehajtási osztálya-nak a folyosóján, hogy szétnézzon a ta-lon függő fekete táblára kiszegezett ár-verési, végrehajtási végzések között, meg-döbbenéssel tapasztalhatja, hogy ezen a fekete táblán Arad legnagyobb, legismer-tebb kereskedőcégeinek a nevei is szere-pelnek. Sőt, ugyiszoval, csak ezek a ne-vek szerepelnek ezen a táblán. Temetke-zési vállalat a nagy füzercék mellett, bútorkereskedelmi vállalat és jónévi ara-di kézműiparos neve: úgy sorakoznak itt mint az iskolai feketeláblán a vigyázó felírása: „...rosszak“...

Rendben van adófelvigyázók, ti minden iskolai vigyázónál rettegettebb vigyázók, rendben van: ezek a cégek, Arad legis-meretebbjai és legstabilabbjai, rendben van: ezek rosszak. De nem mondanátok meg akkor, hogy kik a — jók...?

Arad jogásztársadalma a napokban bu-csúztatta el Hargot György nyugalomba vonuló törvényészi főelnököt. Hargot György távozását nemzeti és feleke-zeti különbség nélkül sajnálják az ara-di jogászok, mert a távozó főelnök való-ban elsőrendű ember volt. Az új főelnök személyét illetőleg még nem történt dön-tés.

Verekedő csendőrt ítélte el a törvény-szék, mert az őrmester ur egy bálon egy legényt, aki így kiáltott fel: Bizony ie-gény vagyok én... — fejbevert puskája agyával. Az őrmester ur 10 napot kapott, a büntetést három évre felfüggesztették. Ezentul nyilván jobban „vigyáz“ majd...

Az aradi törvényszék a napokban el-rendelte, hogy Gugel Jenci seprősi la-kost, aki 1911-ben született s elfelejtették anyakönyvelni, fel kell venni az anya-könyvbe. Elképzelhető, milyen boldog ez a Gugel Jenci: most már maga is biztos lesz afelől, hogy — megszületett...

Amikor az életveszélyes fenyegetés nem büntetendő

Közismert aradi építész ült a napokban a vádlottak padján: dr. Boca Gyula ügyvéd je-lentette fel, életveszélyes fenyegetés címén. Az ügyvéd ugyanis 10 ezer lejt inkasszált ki-ense számára, azonban a pénzt nem fizette ki, mire az építész érélyes felszólító levelet inté-zett Boca dr.-hoz, követelve pénzének azonnali kifizetését. A levél olyan érélyes hangú volt, hogy az ügyvéd életveszélyes fenyegetés cí-mén feljelentette kliensét. A tárgyaláson Boca dr. kijelentette, hogy neki kijárás címén joga volt az inkasszált pénzhez. Viszont a tárgya-lás során kiderült, hogy Boca legfeljebb az irodájából járt ki... tehát a pénzt nem volt jogában megtartani. A bíróság érdekes elvi döntésében megállapította, hogy mivel az ügyvédnek nem volt oka, vagy joga a pénz megtartására, az inkriminált levélben foglalt fenyegetéseket — nem bünteti és felmentette az építész. (Adjuk a hírt, minden kommentár nélkül.)

A „jószívű ember...“ és áldozata

Közismert aradi nagykereskedőt ma-rasztalt el a napokban az aradi tör-vényszék 50 ezer lejt kártérítés erejéig. A fiatal kereskedő családja jótékony-ságról és bőkezűségéről híres, mégis úgy tün-tet a dolog, hogy a bírósághoz kellett fordulnia a szerencsétlen ember özve-gyének. Az elüts „alapos“ volt: az ál-dozat meghalt. Az özvegy kártérítést kért. Nem kapott. Perelt. És a bíróság ítélte: 50 ezer lejre ítélte a halálosan ga-gázoló urvezetőt.

Kelen György riportja:

„NEM TUDOM HATÁROZOTTAN, HOGY KI VAGYOK...”

Egy ember ül a szigeti rendőrségen, akit érdemes volt végighallgatni

Máramarosziget, november 17.

Most pedig ismét lepergetjük az „Eladott Ember” legújabb filmváltozatát. A főszereplő szegény, bukott ember, a szigeti rendőrség fogdájában várja, hogy elszállítsák Bukarestbe, a központi sziguranca igazgatóságához. Kezdődik.

NEM TUDOM, KI VAGYOK...

— Allítólag 1896-ban születtem egy galiciai kisközségben Lipica Dolnában. Törvénytelen gyermek vagyok — így mondják a falumban — és anyámat Wissman Reginának hívták, zsidó és Csernovi-ból való. De mindez nem biztos és határozottan nem tudom, hogy ki vagyok. Könyvilletés emberek neveitől 5 éves koromig. Ekkor egy Franz Schröder nevű mechanikus vett magához és nevelt fel. Azt nem tudom, hogy adoptált-e vagy sem és így azt se tudom, hogy a Schröder nevet jogosan használom-e. Nevelőapám nem járatott iskolába, hanem ő maga tanított előbb írni olvasni, föld-

rajza oktatott, majd megtanultam tőle a mechanikus mesterséget, sőt geometriát és algebrát is. Egészen kivételes teletiséggem volt a rajzolásban. A legkomplicáltabb gépeket emlékeztetve a legpontosabban le tudtam rajzolni. A nevelőapám ezt látta és alkalmat adott rá, hogy tehetségemet fejlesszem. Ezen a réven később mindig mérnöknek adtam ki magam és ezt el is hitték nekem.

— Az öreg Schröder, aki különben hajószármazásu német állampolgár volt, főképpen mezőgazdasági gépek szerelésével és javításával foglalkozott és hogy megkeresse kenyerét, egy-egy jártunk faluról-falura. Bejártuk egész Lengyelországot és Ukrainát, eljutottunk Kievig, azután visszatértünk Galiciába. Ez már 1914-ben volt. Ekkor kitört a világháború.

HARCOLTAM, NEM TUDOM KIÉRT

— A háború kitörésének hírére nevelőapám nyomban Németországba utazott,

hogy katonának jelentkezzen. Engem Rohatin községben hagyott egy zsidó családnál és azt mondta, várjam be, amíg ő pénzt küld a számomra és utazzam én is utána. De én nem vártam, hanem jelentkeztem Petljura tábornoknál, aki legiónáriusokkal harcolt az osztrák zászló alatt. Önként vonultam be és iratokat nem kértem tőlem. Katonai irataimat Franz Schröder névre állították ki, mert ezt a nevet mondtam be és beírták azt is, hogy mérnök vagyok. Hősiesen harcoltam, hogy kiért és miért, azt éppen úgy nem tudtam, mint a többiek, akik azt gondolták, hogy ők tudják. Hiszen az is megtörténhetett, hogy az ellenséges lövészárkok irányában éppen az édesapámra céloztak a manlicherrel, akit nem ismerek és talán soha sem fogok megtalálni. Kétszer sebesültem meg és 1916-ban már hadnagy voltam, amikor a Tarnopol melletti ütközetben orosz fogdába estem.

Száz ország száz határán át...

— Betegen kórházról-kórházra hurcoltak. Kiev, Omsk. Innen megszöktem. Elfogtak és Irkucba vitték a fogolytáborba, a Bajkál tó mellé. Innen is próbáltam megszökni, de nem sikerült. Binte-tésből Tretenske vitték a mandzsui határra. Itt ért a forradalom. Most már a bolsevikiek kényszerítettek, hogy harcoljak ismét olyan eszmékért, amelyekhez semmi közöm nincsen. Néhány társammal megszöktem. Nehéz volt, de sikerült. Gyalog, éhezve, fázva értünk az Arál tóhoz. Innen a Kirgiz pusztákra keresztül Teherán. A következő stáció Törökország, majd felső Egyiptom. Egyiptomba 1921 májusba érkezünk. A bajtársaim koldultak, én gépeket javítottam, rajzokat és karikatúrákat készítettem. Egyiptomban egy vasútépítésnél kaptam alkalmazást. Sokat kerestem és megspóroltam 1800 dollárt. Egyiptomot meguntam és ezért Palesztinába mentem. Jaffában megismerkedtem egy Mühlhausen Alex nevű muzsikussal, aki osztrák állampolgár volt.

— Összebarátkoztunk. Mühlhausen Szovjetországra szeretett volna bevándorolni és minthogy nekem meg voltak azok az irataim, amelyeket az orosz fogolytáborokban kaptam, ezeket Mühlhausennek adtam, aki viszont nekem adta az ő irásait. En érre Kairóba mentem, ahol az osztrák konzulátuson a Mühlhausen által kapott dokumentumok alapján osztrák utlevelet kaptam. Valami csekély összeg miatt a hatóságokkal gyűlt meg a bajom. Kiderült, hogy nincs tartózkodási engedélyem és vízumom. Kérvényeket adtam be, huztam, halasztottam a dolgot, végül is 1929-ben Szíria határára toloncoltak. Visszaementem Palesztinába, de beláttam, hogy ez nem nekem való. Ismét Törökország, most mint címestő népszámlálás. Rájöttem, hogy nem vagyok sehoh bejelentve. Megint elővehettem a vándorbotomat. Bulgária: előbb mint mechanikus dolgoztam, azután elszegődtem pincérnek. A lokál tönkrement és állás nélkül maradtam.

MEGINDULTAM A LEJTŐN

Ez már 1933-ban volt. Egy kis ideig tartottam magam, ameddig volt még valami spórolt pénzem. Elfogyott és én megindultam a lejtőn lefelé a züllés útján. Selyemfű lettem. Wárnában egy táncosnő tartott ki. Mici, így hívták.

— Megkísérletem, hogy ismét rendes ember legyek. Otthagytam Micit és átmentem Romániába. Nagyon sokat vártam ettől a fordulattól, mert mindenki azt mondotta, hogy itt könnyű pénzt keresni. Keservesen csalódtam. Brailában állapodtam meg, de képtelen voltam egzisztenciát teremteni magamnak. A véletlen összehozott egy Edenburg Ica nevű máramaroszigeti fiúval.

A TÖRPE OVICS ABRAHAM, AKI CSODARABBI, KÉZJÓ ÉS JAZZ-KARMESTER

Edenburg egy törpéből álló jazz-zeneárnak volt az impresszáriója, amely az

országban turnézott. A törpék — egyetlen család tagjai — egy máramarosi községből, Rozáliáról valók. Zsidók és a legmagasabb közöttük 62 centiméter. Nagyszerűen keresnek. A közönség valósággal tódul oda, ahol vendégszerepelnek. A karmester Ovics Ábrahám, aki azonban csak 60 centiméter magas, de ő a legképzettebb zenész és ő a primhegedűs.

— Ennek az Ovics Ábrahámnak mutatott be engem Edenburg. Az első kérdés az volt, hogy zsidó vagyok-e. Természetesen azt feleltem, hogy igen. (Erre a kérdésre különben magamnak sem tudok határozott választ adni. Schröder a nevelőapám evangélikus volt és engem is ebben a szellemben nevelt, de hogy meg vagyok-e keresztelve, azt nem tudom. En felekezeten kívülinek tartom magam.) — Ovics erre megmagyarázta nekem, hogy ő nem dolgozik állandóan a zenekarral, mert ő egyúttal csodarábbi és a zsidó hívőknek a talmudból jósol, a keresztényeknek azonban tenyérből is tud jövő-

Schönfeld Bertára egy intelligens barna férfi gondol szerelemmel

— Beregszászon történt. Egy csinos özvegy kereste fel Ovicsot, hogy jóslat-son magának. Ameddig várakozott, hogy reákerüljön a sor, szerezte meg. Tetszettünk egymásnak. Ovics ravasz volt és észrevette. Azt jóslta az özvegynek, a kiről tudta, hogy gazdag, hogy egy intelligens barna férfi gondol reá szerelemmel. Ez a férfi persze én voltam. Ezután Ovics maga biztatólt, hogy ne törődjek a nővérel, Szerénával, hanem vegyem feleségül Schönfeld Bertát és tegyem a kezemet a vagyonára. Ő is a segítségemre lesz és ezért 20 ezer csehkoronát kötött ki magának provizókiéppen. És másnap már viziteltam Schönfeldék-nél. Jó impressziót keltettem az egész családban. A jóvendőbeli apósor, Schön-

dót mondani. Utóvégre mindegy, talmud vagy tenyér. Ovics kijelentette, hogy ehhez az üzlethez hajlandó lenne engem titkárnak szerződtetni, de csak azzal a feltétellel, ha feleségül veszem Szerénát, a nővérét. Szerénát normális növésű, jóalakú csinos leány volt. Tetszettünk egymásnak és így elfogadtam Ovics ajánlatát. Még aznap este elhívtak egy kántort, aki zsidó rítus szerint összeesketett bennünket.

— Ovicstól pénzt kaptam, hogy hozzam rendbe a tartózkodási engedélyemet, azután otthagytuk a zenekart Brailában és ketten Ovicsal elindultunk turnéra Csehszlovákiába. Minden nagyszerűen ment. Az én feladatomban tulajdonképpen az volt, hogy én fogadtam azokat, akik a jövőjüket akarták megtudni Ovics-tól. Mennyire csak lehetett kikérdeztem őket személyi adataikat illetőleg és titkos jelekkel közöltem ezt a rabbi-val, a kinek így megkönnyítettem a jóslás nehézségét.

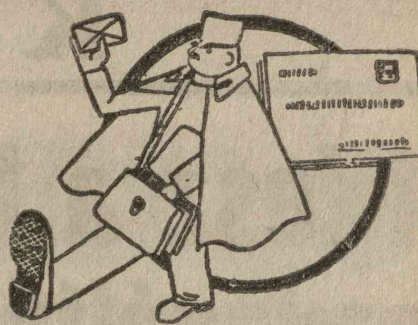
feld Mózes információt igyekezett szerezni rólam és minthogy más nem volt, Ovicsnál érdeklődött. Az információ természetesen kedvező volt. Fedhetetlen jellememen kívül Ovics kihangsúlyozta vallásos érzületemet, mert Schönfeldék erre nagy súlyt helyeztek.

— Meg volt az esküvő és én boldogan kezdtem új életet. Schönfeld Bertának szövőgyára volt. Az elhanyagolt gépeket rendbehoztam, megkezdtek az üzemet és én ettől az időtől kezdve a falvakat jártam és értékesítettem a készárut. Három hónap alatt 100.000 csehkoronát forgalmaztam s az összeggel pontosan elszámoltam a feleségemnek, aki közben megtudta, hogy nem vagyok zsidó, de hallgatott, mert boldogok voltunk.

A vajás kenyéren és a szalámin csuszlam el

— Már azt hittem, hogy végleg szakítottam a multammal, rendes ember leszek. Elfelejtettem Ovicsot és az egész régi környezetemet. De a végzetem, amely egész életemen végigkísért, itt is utóért. Egyiptomban a tartózkodási engedélyem, Törökországban a népszámláláson csuszlam el, itt pedig egy vajáskenyéren és szalámin.

— Üzleti ügyben utaztam valahová és az egyik állomás restijében szalámit ettem vajáskenyérrel. Egy ismerősöm meglátott és elmondotta az apósomnak az esetet. Aki szalámit eszik vajáskenyérrel, az nem lehet zsidó. Apósom gyanút fogott és távollétemkor kutatni kezdett a holmim között. Megtalálta az utlevelet, amelyet Mühlhausen Alex iratai alapján állított ki. Mühlhausen pedig római katolikus volt. Feljelentett. En félttem, hogy a hamis iratok miatt baj lesz, tehát összecsomagoltam a holmimat, jegyet váltottam Szlatinára, hogy onnan

Az én talpam Okmatalp
Kevés pénzért soká tart

PALMA OKMA

tartóstatp
nem árik át,
tartóssága
csodával határos

Ezt kérje!

vesztetgeltünk. Ez biztosan Szlatina — gondoltam — és kiszálltam. Senki sem kérdezett, senki sem szólított fel igazolásra. Csak amikor elhagytam az állomás épületét, akkor láttam meg a felirást: Camara la Sighet, Szigetkamara. Román terület. Bebandukoltam Szigetre, ahonnan értesítettem Ovicsot, ki még mindig Rozián volt, hogy itt vagyok. Közben a cseh hatóságok átirak az itteni rendőrséghez, mire letartóztattak. Ovicsot is őrizetbe vették, de ő már szabaddal van. — En nem is tudom, mit akarnak tőlem. Csalás, okíráthamisítás, tiltott határátlépés. Azt mondják, Szovjetkuria vagyok, ezért visznek Bukarestbe a központi szigurancahoz. Hogy ott majd bevallom, amit itt tagadok, mert ott értenek hozzá. En kérem, nem tudom, hogy ez mit jelent, csak homályos sejtéseim vannak. És azt is mondják, hogy Galacban megöltem egy táncosnőt. En mindent megmondtam, én mindent bevallottam, úgy, ahogyan az történt... de ez nem, ez nem igaz... eküszöm... segítség!

Franz Schröder elszállítása előtt megszökött az állomáson. A Tisza partján akadtak rá a grancsárok, amint éppen vissza akart szökni Csehszlovákiába. Elfogták. A központi sziguranca majd mindent megmond, mert ott értenek az ilyesmihez. A filmnek még nincs vége: Franz Schrödernek, ha majd kiszabadul, meg kell keresnie összetört életének happyndjét.

Hajókat sülyesztett a vihar

London, november 17.

A La Manche csatornán szerdán óriás vihar dühöngött, amely a nyílt vizen talált hajóknak rengeteg kárt tett. A Saxilby nevű gőzös annyira megsérült, hogy elsüllyedt. Legénységét a Berengaria felvette és megmentette. A St. Quantini nevű 3500 tonnás gőzöst is katasztrófa érte. A legénységnek itt is menekülnie kellett. Két angol halászgőzös a viharban összeütközött és mindkettő elsüllyedt. A legénységet mindenütt sikerült megmenteni s így halálos áldozata a viharnek az eddigi jelentések szerint nincs sok kisebb halászhajóról, amelyeket a vihar a tengeren kapott, még semmi jelentés.

Minden reggel felkelés után

GRANDE SOURCE VITTEL

és a szervezete csakhamar érvényre fogja a jótékony hatást.

„La Cure Hydrominérale de Vittel” című brosurát bárkinek készséggel megküldjük, aki ezt a Société des Eaux Minérales, Service R. G. a Vittel (Franciaország) című vállalatától kéri.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Mi lesz a Nemzeti Bankhoz került gazdaváltókkal

A konverzió furcsaságai

Csíkszereda, november 18.

A konverziós törvénnyel kapcsolatosan általános zűrzavar uralkodik az egész vonalon. Senki sincs tisztában a törvény rendelkezéseivel. Nemcsak az egyszerű emberek zavarodnak, hanem a zagyva rendelkezésekbe, hanem azok is, akik a törvényt hivatásszerűen alkalmazzák.

Igy ritka az az adós, aki tisztában van azzal, hogy mikor kell fizetési kötelezettségét teljesítenie, mi módon és milyen feltételek mellett. Nem tudja, mert amikor a bankokhoz megy, azok agyonmagyarázzák a törvényt egyes nem egészen világos rendelkezéseit s úgy megijeszítik volt klienseiket, hogy az legszívesebben felakasztaná magát.

Vizsont a bankok helyzete sem mondható rózsásnak. Alig akad három-négy olyan adósuk, aki rendezi tartozását. Az agyonnyomott adósok nem sietnek a bankokhoz és ha nagy ritkán akadna is pénzüik, nem viszik oda.

Annál sürűbben látogatják a lerongyolódott kisbetegek pénzeik őrzőit. Naponta véget érni nem akaró siránkokat kell végighallgatniuk. Pénzt azonban nem adnak, mert nincs honnan.

Igy a bankigazgatónak van ideje törni a fejét, mit is csináljon azokkal a váltókkal, melyeket a Nemzeti Banknál viszleszámított, mert jelenleg ezek adnak legtöbb gondot nekik. Néhány nappal ezelőtt a Nemzeti Bank csíkszeredai fiókja megbeszélésre hívta azon bankok igazgatóit, akik viszleszámítási hitelt élveztek tőle.

A megbeszélés során szóba kerültek azok a mezőgazdasági váltók is, melyek minden további latolgatás nélkül az adósságrendezésről szóló törvény kedvezményeibe esnek. Köztudomású, hogy ezek öt évig évi egy százalékos kamattal mellett moratóriumot élveznek, ha tulajdonosaik minden év december végéig befizetik a megszabott egyszázalékos kamatot. És csak az esetben szoríthatók törlesztésre, ha a hitelező, jelen esetben a váltótulajdonos bank, elégedi követelésének felét.

Köztudomású az is, hogy a Nemzeti Bank nem esik konverzió alá. Tehát a nála viszleszámított váltótárca ma is száz százalékos értéket képvisel — papíron. Papíron, mert a hitelt igénybevevő banknak nincs egy megveszekedett garasja s így semmiféle fizetést nem tud teljesíteni.

Ilyen körülmények között a Nemzeti Bank se számíthat komolyan arra, hogy a vagyontalan banktól megkapja követelését, akkor, amikor a vagyonos, de adósságkedvezményben részesülő adós, türelmi időt élvez.

A megbeszélésen felvetődött az a kérdés, mi a tennivaló az ilyen adósokkal. A Nemzeti Bank fiókjának igazgatója előadta, hogy felsőbb utasítás szerint a náluk viszleszámított konverziós váltók után el kell fogadni december elsején az egyszázalékos kamatokat. Az így befolyt összegeket a hitelező bank utálja át hozzájuk, melynek vétele után meghosszabbítják a birtokukban lévő kisczék váltóit egy évvel s ugyanakkor a viszleszámítást igénybe vevő bankot 5 százalékos kamatkülönbséggel megterhelik. Hogy ki és mi módon fizeti ki ezt a kamatkülönbséget, ezzel kapcsolatosan nem bocsátkoztak bővebben vitába, mert fölöslegesnek vélték. Nincs értelme vitatkozni egy olyan követelés fölött, mely tisztán csak papíron van meg és behajtása beláthatóan időn belül teljesen lehetetlen. Lehetetlen, mert a bankok szomorú anyagi helyzetbe kerültek.

Egyik gyergyói bank igazgatója az értekezleten előadta, hogy intézete, a többi hasonló intézményekhez hasonlóan, nem tud adót fizetni. Tetemes adóhátrálékuk van. Több alkalommal próbálkozott, hogy peres úton szerezze érvényt azon követeléseinek, melyek nem esnek az adósságkedvezménybe. Azonban gyakorlati kivétel volt a dolog.

A bankügyész szabályszerű meghatal-

mazással és bírósági végzéssel jelentkezett a telekkönyvi hivatalnál, hogy árverési eljárást tegyen folyamatba. Ott a törvény megfelelő szakaszaira hivatkozva, utasították, hogy az illetékes adóhivatalnál fizesse le a telekkönyvi illetéket. Az adóhivatalnál aztán nagy meglepetés érte a bankot. Miniszteri rendelkezést huztak elő, mely megtiltja az ilyen természetű illetékek bevételezését azon bankoktól, amelyeknek adóhátrálékuk van s így nem voltak hajlandók elfogadni a pénzt, minek következtében az adósság nem tudták szorítani s így adóhátrálékukat sem egyenlíthették ki.

Mondanunk sem kell, hogy ez az intézkedés óriási konsternációt idézett elő a bankok között. Vizsont azt is fölösleges említenünk, hogy a fizetni amúgy sem tudó, de a konverzió kedvezményét nem élvező adósoknak egészen jól jött a rendelkezés, mert

legalább addig, amíg a bankok adóhátrálékukat ki nem egyenlítik, vagy a rendelkezést vissza nem vonják, nyugodtan alhatnak. Nem kell rettegniük a végrehajtótól.

Igy hullámszik adós és hitelező között a hadihelyzet, anélkül, hogy tudná valaki, mit rejt a jövő magában.

Az amerikai szesztilalom felfüggesztése és a külföldi szesz vámja

Newyork, november 18.

Az amerikai szesztilalom megszüntetése folytán új problémák merültek fel azáltal, hogy a szesz forgalombahozatalát szabályozó újabb rendelkezések nyilvánosságra hozatala most már sürgőssé vált. Tudvalevőleg december 5-én életbe fog lépni az alkotmánymódosítás, mely a prohibíciót kimondó 18. alkotmánymódosítást eltörli. Az új helyzet azonban nem jelent teljesen szabad forgalmat, mert egyrészt az állam jelentős vámokkal és adókkal kívánja sújtani a szeszt, másrészt pedig a forgalombahozatala kapcsolatban bizonyos korlátozásokat is életbe akarnak léptetni.

A vámok és az adózás tekintetében a kongresszus fog határozni és ezek az intézkedések az egész országra szólnak majd. Néhány nappal ezelőtt már Roosevelt elnök és a kormány tagjai közt megbeszélések folytak a december ötödike után behozandó külföldi származású szeszszesitalok elvámolása és az új szeszfogyasztási adó ügyében. Egyidejűleg illetékes helyen kijelentették, hogy december 5-ig az 1930. évi vámtarifa intézkedései irányadók a külföldi származású szeszszesitalok bevitelére nézve.

Míg a pénzügyi jellegű intézkedések egységes szabályozás alá kerülnek, addig a forgalombahozatalra vonatkozó rendelkezések államonként változnak. Máris viharos tiltakozásra adtak alkalmat ezek az intézkedések, mert a szállodaipar, a vendéglősk és bártulajdonosok attól tartanak, hogy túlságosan meg fogják nehezíteni az alkohol forgalombahozatalt. November 10-én került nyilvánosságra Newyork állam illetékes szabályrendelete, amely december 5-től 1934 április 1-ig terjedő időre előírja a forgalombahozatal módjait. A szabályren-

delet legfontosabb intézkedése szerint szeszszesitalokat seholsem szabad a bárszobákban kiszolgálni, hanem csakis külön asztaloknál. Ezenkívül kimondja a rendelet, hogy csakis készpénzért szabad szeszszesitalt eladni, megálapítja a legmagasabb mennyiséget, amelyet egyszerre el szabad adni és végül kimondja, hogy a szeszszesitalok elárúsító üzletek legalább 300 yard távolságban legyenek egymástól és a vevők nevére és címére jegyzőket vezessenek. A szabályrendelet megtiltja azt is, hogy a szeszszesitalokat az üzletekben hirdessék, ahol kizárólag azt szabad feltüntetni, hogy milyen órákban kaphatók az italok.

Általában az egyes államokban életbe léptetett szabályrendeletek a közismert „saloon” feléledését kívánják lehetetlenné tenni. Legérdekesebb Montana állam törvénye, mely hasonló a kanadai Quebec rendszéréhez. Eszerint egyéni szeszszesital elvámolást kapnak az ottlakó nagykorúak, ha legalább egy hónapja Montana állam területén laktak. Az ilyen engedélyért évi 2 dollár fizetendő, de ha csak sörre érvényes az engedély, a díj évi 1 dollár. Ha az engedély birtokosa visszaél az engedéllyel és „túltolt ivással egészséget, családja békéjét és boldogságát veszélyeztet, vagy magát eltekoztolja”, akkor az engedélyt töle megvonják.

Az eladást Montanában és sok más államban az állami alkohol-elárúsító szerv fióküzleteire bízzák.

Megemlítjük még, hogy Kaliforniában és Coloradóban viszont úgy korlátozzák a kinné, hogy éttermekben csak étkezéshez szabad szeszszesitalokat felszolgálni. Máris mozgalom indult meg a rendelkezés eltörlése érdekében, de újabb változtatás a törvények értelmében csak két év múlva léphet életbe.

A közgazdaság hírei

(Bukarest.) Az állami bevételek november hónap első 12 napjában szépen folynak be. A tizenkét nap alatt 788 millió lej hajtott be a kincstár. Ebben az összegben azonban nincsenek benne a Monopolpénztárak bevételei.

(Bukarest.) A minisztertanács megengedte a rádiótársulatnak, hogy minden egyes előfizetőtől külön 35 lej szedjen be ellenőrző lemezt, amelyet az előfizető lakásán helyeznek majd el.

(Bukarest.) A november 13-iki hivatalos lap közli a minisztertanácsi határozatot, amely jóváhagyja a közmunkaügyi minisztérium előterjesztését a román államvasutak és több vasgongyár: az „Astra” első román vasgongyár, a „Malaxa” mozdonygyár r. t. és az Unió szatmári vasgongyár közti szerződésről.

(Braila.) Közgazdasági rovatunkban egyiben már beszámoltunk róla, hogy a terménykivétel a kikötőkből érkező jelentések szerint az utóbbi időben hanyatlást mutat. Az újabb jelentések a következő képet mutatják: A kukorica kivitele stagnál, mert az idejű termés a közepesen is alul maradt s az exportőrök nem is igyekeznek a külföldi piacra vinni az eladásra érkező kis mennyiségeket. A jöminőségű, nagy tételekben kínált amerikai áruval ugysem lehet versenyezni. A buza elhelyezé-

se viszont örvendesebb képet mutat. A kivitel-behozatali szövetkezetek, a buzaértékesítési kormánybiztos utasítására, mindenütt vásároknak, ahol csak eladatlan búzát találnak a piacon és a felhalmozott készleteket exportálják. A napokban már le is kötötték az első nagyobb üzletet Görögországra, ahova néhány nap alatt 1500 tonnát szállítottak el.

(Newyork.) Az amerikai acéltermelés emelkedő irányzatot mutat. Míg az 1932. év első felében 7 millió 697.210 tonna acélt gyártottak, az idei első félévben gyártott mennyiség 8 millió 989.192 tonnára rug.

NÉMET OLAJMAGAJANLAT ROMÁNIAK

(Bukarest.) Németország Romániának ugyanazt az ajánlatot tette olajmagvak szállítására, melyet Papen alkancellár tett Magyarországnak. Állítólag négyszázezer vagon olajmagról lenne szó — kender, napraforgó és lenmag — amire a német gyáraknak volna szükségük több éven át. A szállítások természetesen, több évre terjednének. Bukarestben nagy örömmel fogadták az ajánlatot, de a külügyi megejtése után nem nagy hajlandóságot mutatnak az ajánlat iránt, mert a meg-

ajánlott árakat nem tartják megfelelőnek és mindössze Bessarábiában lehetne szó napraforgótermelésről.

AMERIKA KONTINGENTÁLJA A ROZSBEVITELT?

(Newyork.) Az idejű gyenge rozstermés és a prohibíció felfüggesztése miatt erősen belső kereslet indult meg az amerikai piacokon rozs iránt. Így tehát jogosan lehet arra számítani, hogy Amerika nagyobb mennyiségű külföldi rozsot vásárol. A mezőgazdasági hivatal becslése szerint, ha megszorítások nem következnek be 5—10 millió bushel külföldi rozs bevitelével kell számolni. Ezért Roosevelt tarifabizottsága vizsgálat tárgyává tette a rozsbevitel kérdését. A mezőgazdasági hivatal véleménye szerint a bushelenkénti 7.5 centre emelt rozs vám nem mutatkozik elegendőnek a nagymértékű rozsbevitel mérséklésére és ezért, az állandóan emelkedő kereslet ellenére, a kontingentálás bevezetését tartja szükségesnek.

Állatkiállítás

Az aradi kisállattenyésztő egyesület a mezőgazdasági kamarával karöltve virág és baromfikiadállítás rendezett Aradon. A kiállításon a baromfitenyésztés modern eszközeit nagy szemléltető anyaggal mutatták be. Az emberben, elnézve ezeket a modern felszereléseket, modern ketteket, nagyszerűen kitenyészett állatokat, akaratlanul is felmerül a megállapítás: ha az emberekre is ennyi gond fordítanak...

A kiállítás egyébként állandóan hangos a különböző szárnyasok különböző hangjaitól. Büszke kakasok kukorékolnak és együgyű libák gágognak verseny a káraló tyukokkal...

Mennyi liba és mennyi tyuk... és egy se a másé...

Husz ezrelék kövezetvám Bukarestben a ki, vagy beszállított áruk értéke után

Bukarest, november 17.

A főváros tanácsa a mai nappal életbe léptette az új utca- és kövezetvámról szóló szabályrendeletét. Ennek értelmében a vasuton, pótán, repülőgépen, vagy autón Bukarest területére, kereskedők, vagy iparosok által hozott mindennemű áru értéke után 20 ezrelék kövezetvámot és utadót kell fizetni. Az áru értékét, amelynek alapján ezt az illetéket szedik, a főváros ad valórem tarifájában lefektetett kulcs alapján határozzák meg. A szabályrendelet részletesen leírja az illeték behajtásának módjait, valamint azt, hogy a főváros területén gyártott áruk után hogyan számíthat ki a kövezet- és utvámot, amely vonatkozik a fővárosból kivitt áruneműekre is.

Az egeresi szénbányák Manoilescu kezében

Bukarest, november 17.

Többbizben is beszámoltunk azokról a tárgyalásokról, amelyek az egeresi szénbányákat művelő Erdélyi Szénbánya Részvénytársaság és Manoilescu Mihály volt miniszter között megindultak, a vállalat részvénytársaságának átvételére.

Ezek a tárgyalások most Bukarestben befejeződtek. A megállapodás értelmében az a csoport, élén a Szántó-fivérekkel, amely eddig birtokában tartotta az Erdélyi Szénbánya Részvénytársaságot, átadja egész részvényekét Manoilescu Mihálynak és testvéröccsének.

A megállapodás perfektálására való tekintettel az Erdélyi Szénbánya Részvénytársaság egész igazgatótanácsa beadta lemondását. A vállalat vezetését már Manoilescuék vették át, a részvénytársaság központját pedig Kolozsvárról Bukarestbe helyezték át.

Módosították a Magyar Nemzeti Bank alapszabályait

Budapest, november 17.

A Magyar Nemzeti Bank rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen alapszabály módosítást vittek keresztül. A bank ezen a törvényhozás hozzájárulásával kölcsönöket folyósíthat, igen indokolt esetben, az államnak. Az alapszabály módosításra a magyarországi parasztdadasságok konverziója érdekében volt szükség. A gazdasságok rendezését ugyanis a kormány abból a kölcsönből fogja elvégezni, amit ebből a célból a Nemzeti Bank utal ki az államnak.

MOST EGY ÉVE annak, hogy Grünfeld Vilmos, a vállalat megalapítója és senior főnöke eltávozott az élők sorából. A nemeslelkű öreg ur emléke ma is teljes intenzitással él bennünk és az évforduló alkalmából mindannyian hála- és meleg szívekkel gondolunk rá, aki mindannyiunknak nemcsak főnöke, hanem jószágban és emberségben szinte édesapja is volt. Az évforduló alkalmából pénteken délelőtt öt percre a B. L. összes munkahelyén megáll a munka. Ezt az öt percet az ő emlékének szenteljük.

Értesítés

A brassói borbély- és fodrászmesterek ipartestületi szakosztályának június hónapban megtartott rendkívüli közgyűlésén nyert felhatalmazásom alapján a Bolonya-kerületben lakó összes borbély- és fodrászmestereket gyűlésre hívom egybe. A gyűlést folyó hó 19-én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor tartjuk meg a Kututca 9 szám alatt levő „Vadász” vendéglőben. Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy akik nem jelennek meg, azokat házalóknak tekintjük és ilyen értelemben járunk el velük szemben.

Hagenauer József,
hatóságilag megbízott ellenőr.

A református Nőszövetség teája

Hétfőn, folyó hó 20-án tartja meg a helybeli református Nőszövetség karácsony előtti rongyos-teáját a református tanácsteremben, d. u. 5 órai kezdettel. Az estélynek, mint specális neve is mutatja — az a különlegessége, hogy beléptidij helyett mindenkit, aki eljön, felkér a nőszövetség, hogy otthoni, használatból kiment ruhadarabjait hozza el, hogy azokat a szegények között szétoszthassák. Sok száz fázó és éhező gyermek várja a jószívi adakozók kegyes adományát, akik a jócselekedetükért nélkülözhetetlen szükségleteknek néznek elébe. Ezeknek az éhező, rongyos, árva gyerekeknek a nevében kéri a nőszövetség minden tagját, hogy amit csak külözöpi tud, hozza mindenki magával. Háziasszonyok: Vogel Frigyesné, Száva Gerőné, Kristó Józsefné, Balácsi Sándorné, Major Pálné, Adorjani Dezsőné, Goltz Józsefné, Imre Kálmáné. Az estélynek kedves kis műsora is lesz, melynek számait még közölni fogjuk.

Felhívás a borbély- és fodrászmunkásokhoz

A brassói fodrász és borbélyipari munkások szindikátusának vezetősége értesíti tagjait, hogy ma, csütörtökön este fél 9 órakor rendkívüli taggyűlést tart a marosutcai otthonban a központi titkár részvételével.

A reformátusok figyelmébe

A brassói református egyház presbitériuma értesíti az egyházközösség tagjait, hogy az 1934 évi egyház és iskolafenntartási díjak megállapításának munkálatai már a befejezés előtt állanak. A többlet és különfelelt is közzétett hirdetményekben megjelölt napok és városrészek közül hátra vannak még: November 16—18-ig Bolonya Vasut-utcai rész összes utcái, 20—22-ig Szentpéteri utcai rész összes utcái, 23—25-ig Gács-major—Szitás-utcai rész összes utcái, mely napokra d. u. 3—6-ig az egyház gazdasági hivatalában, hogy észrevételeit megtehesse, minden e körletekben lakó egyház tagot meghív és elvár az elnökség, annál is inkább, mivel a bizottság meg nem jelenés esetén is határoz a döntése jogkörére emelkedik. E munkálattól függetlenül ismételt felhívja a presbitérium a még mindig hátrahagyott levő egyháztagok figyelmét, hogy a vonatkozó miniszteri utasítás rendelkezései értelmében a késedelmeskedőket a pénzügyi hatósághoz legyenek kötelezve átadni. Ez áttétel legutolsó határideje 1933 december 1-én van megállapítva.

PINTY és PONTY, Amerika legnagyobb komikusai szolgáltatják a humort, Dennis King a newyorki Metropolitán világhírű tenoristája alakítja a főszerepet

„FRA DIAVOLO“

a címe AUBERT
komikus operájának.

amelyet pénteken mutat be

LUX-MOZGÓ

NOVEMBER

17

MADY CRISTIANS
CONRAD VEIDT

A nyugati nagy mozgók
bombasikere

A FEKETE HUSZÁR

IGAZI FÉRFIAS, LÉLEGZET-
VISSZAFOJTÓ, IZGALMAS, VAK-
MERŐ HUSZARC SINYEK, RO-
MANTIKA, SZERELEM, A LEG-
JOBB FILMSZÍNÉSZEK BRAVU-
ROS TELJESÍTMÉNYE, GYÜ-
NYÖRÜ FELVÉTELEK ÉS DAL-
BETÉTEK

WOLFF ALBACH-RTTY,
URSULA GRABLEY
OTTO WALLBURG
BRENNHARD GOETZKE

ASTRA MOZGÓ

BRASSO

Kicsoda Brassó megye új prefektusa

Lapedatu miniszter szombaton Brassóba érkezik

Brassó, november 17

Csütörtökön délelőtt még arról beszéltek egyes liberális körök, hogy Párvu Dumitrescu ügyvéd kerül a vármegye élére. Ez a verzió azonban tévesnek bizonyult, amennyiben csütörtökön délből a kormány Strat Joan bankigazgatót nevezte ki Brassó vármegye prefektusává. Az új prefektus már le is tette az esküt és péteken reggel átvesszi a vármegye ügyeinek vezetését.

Az új megyefőnöknek régi gyakorlata van a közigazgatásban. Pályafutását, mint prefektusi igazgató kezdte Vaslui megyében. Később, közigazgatási vezérfelügyelővé lépett elő, a legutóbbi liberális kormány uralma alatt pedig mint

Brassó vármegye prefektusa teljesítette kötelességét, majd miután leváltották a brassói Banca Micilor Agricultori vezetőjéről, került újra a vármegye élére. Azok, akik közelebbről ismerik az új prefektust, azt állítják, hogy megértő és emberséges. Nem elfogult és nem gyűlölködő.

Itt említjük meg, hogy Lapedatu Sándor tárcanélküli miniszter, a kisebbségi miniszteri tárca jelöltje, szombaton Brassóba érkezik, ahol megkezdje a paktumtárgyalásokat a választásokra. Liberális körökben hangsúlyozzák, hogy a kormány semmilyen körülmények között sem köt paktumot a szászokkal, akiknek egy-egy hitleristák miatt az utóbbi időben teljesen megbomlott.

Kilencvenhétezer lej a földben

A brassói rendőrség sikeres nyomozása

Brassó, november 17.

Néhány nappal ezelőtt vakmerő betörés történt Brassóban. Éjnek idején ismeretlen tettesek behatoltak Sapho Gille brassói francia tanárnő Szentpéteri-uton levő lakásába, felfeszítették az egyik szobában levő vaskazettát és abból 129 ezer lej készpénzt loptak el. A nyomozás érdekében a rendőrség az ügyről nem adott ki jelentést.

A tanárnő a nagyszabású betörést csak reggel vette észre. Azonnal értesítette a rendőrség büntügyi osztályát, amely széleskörű nyomozást indított a vakmerő tolvajok kézrekerítésére. A rendőrségen Bleuca alkomszár vezetésével Lungu és Vasiliu detektíveknek többnapos erélyes nyomozás után sikerült rendkívül érdekes körülmények között lefűlelni a betörőbandát, amelynek összesen három tagja volt.

A rendőrség elsősorban megállapította, hogy a tanárnő lakását hamis kulcsokkal fészítették fel. Az is kiderült, hogy a betörők a lakás minden zugát tökéletesen ismerték, mivel a kasszát megtalálták anélkül, hogy bármit is összehánytak vagy felkutattak volna. A gyanu, ilyen körülmények között elsősorban a házbeliekre esett. Elővették a tanárnő cseléd-lányát, aki azonban mit sem tudott a dologról. Hátramaradt Pécsi Zsuzsanna mosónő, aki hét év óta teljesít szolgálatot hűségesen a tanárnőnél. A mosónő kezdetben tagadott. Később azonban, ugylátszik, megijedt. Különböző neveket hadart össze. Így többek között egy Pálosi

Sándor nevű fiatalemberről is beszélt azzal, hogy csak Pálosival van jóviszonyban.

Ezen a nyomon elindulva, hamarosan világosság derült az ügyre. A rendőrség emberei ugyanis elővezették Pálosi Sándort, aki nagy ijedségében elárulta, hogy Ferencz József és Crisan Romulus nevű társaival együtt követte el a betörést. Azzal védekezett, hogy a pénz nagyrészt Crisan Romulus vette magához azzal az indoklással, hogy ő a legnagyobb szakértő a betörésben.

Nemsokára letartóztatták Crisan Romulust és Ferencz Józsefet is, akik együttesen beismerték a betörést. Vallomásaikkal elmondották, hogy a betöréshez a „tippet” a mosónő adta.

Miután a 129 ezer lejt magukhoz vették, éjnek idején kimentek a Czenk alá és ott az egész pénzt egy kis zsákba csomagolva elásták. Néhány nap múlva, miután nem volt mitől tartaniok, a hatalmas összeget elosztották maguk között. Egyik sem akarta megmondani, hogy az osztzkodás után hová tették a hatalmas összeget.

A detektívek először Crisan Romulus lakásán tartottak házkutatást. Nemcsak a lakást, hanem óvatosságból az egész udvart átkutatták. A kutatás eredménye nem járt, amennyiben

az udvar egyik rejtett zugában megtalálták elásva 97 ezer lejt.

A pénzt azonnal visszaszámaztatták a károsult tanárnőnek.

A betörőbanda tagjait átkísérték az ügyészségre. A vizsgálóbíró előtt a betörők kijelentették, hogy a többi pénzt már felélték.

Leültették az éjjeli őrt egy biharmegyei községben

Nagyvárad, november 17

Veress Antalt, a biharmegyei Gyapju község éjjeli őrt sulyos fejsebbel az egyik nagyvárad kórházba szállították. Veress magához térve előadta, hogy sokaság körutja alkalmával az egyik utcán sarkon egy ismeretlen férfi ugrott elé, aki egy vasdoronggal erőteljesen főbe-vágta, majd elmenekült. Nem tudja, hogy ki lehetett, mert nincsenek haragosai. A sulyosan sebesült emberről a Röntgen-vizsgálat megállapította, hogy menthető.

Primăria Municipiului Braşov

Ad. No. 20871—1933

3425 D. C.

Serv. Technic.

HIRDETMEY

Közhírre tétetik, hogy a városi tanács ezentúl csak azon építési terveket fogja elfogadni, melyek olyan műépítések által lettek elkészítve és aláírva, akik a műépítések társulatába vannak beiratkozva és azok közül az 1932. évi május hó 9-én 1607 sz. a. kelt királyi parancs által kihirdetett törvény és annak a „Monitorul Oficial” (Hivatalos Közlöny) 281. számában 1932. évi november hó 30-án közzétett végrehajtási utasítás intézkedéseinek megfelelnek.

Kivétel tétetik csak azon földszintes lakóházakkal, amelyeknek térfogata 100 m-nél nem nagyobb, magassága a földtől a fedél kiugrásáig, csatornaig számítva 4—5 métert meg nem haladja és az értéke 250.000 lejnél nem nagyobb; ugymint: oly gazdasági és ipari épületekkel, azaz szinkekkel, istállókkal, raktárakkal stb., melyeknek a térfogatára 150 m-nél nem nagyobb, magassága 4.50 métert meg nem haladja és az értéke 250.000 lejnél nem nagyobb. Ezen épületek tervrajzát más, a műépítések lajstromába fel nem vett személy is elkészíthet és aláírhat.

A műépítések lajstromát a városi építészeti hivatalban lehet megtekinteni. Azok, akik ezen lajstromba eddig még nem lettek felvéve, azonban erre magukat jogosítottak velük, a szükséges mellékletekkel ellátott kérelmüket f. évi november 30-ig a városi tanácsnál kell hogy beadják. A városi tanács a kérelmeket felül fogja vizsgálni és a műépítési társulatnak át fogja küldeni. Ezen társulat egyedül van feljogosítva a kérvény elfogadhatása felől határozni.

Brassó, 1933. november 4-én.

Primar:

Secretar General:

Dr. C. Voicu m. p. Dr. Popovici m. p.

Seful Serviciului:

Ing. A. Socol m. p.

NŐI FODRÁSZ- SZALONOMAT

Dr. Winklerné Beck Rózi (Dipl. Paris, Barbara Gould) vezetése alatt

SZÉPÉSZETI OSZTÁLYAL

kibővíttem. Újszerű módszereink megismerésére, a hölgyközönség részére egy olcsó hetet rendezek. Speciális, modern párisi kezelések! MO-NAR ANTAL Brassó, Weiss Mihály-u. 21

SPORT

Forradalmi újítás
a futball-taktikában

Az új módszert az Aston Villa fogja kipróbálni a tavaszi angol futballkampányban

London, november 17.

A futballsport hívei világszerte nagy érdeklődéssel várják, hogy miként fog beválni a gyakorlatban az az új játéktaktika, amelyet William Walker, az Aston Villa csapatával a tavaszi futballkampányban akar kipróbálni.

Az új taktikát Walker ezredes, az Aston Villa tréner, az úgynevezett skót módszerre alapította, amelynek lényege, hogy a csapat öt vonalban áll fel, nevezetesen: külön-külön vonalat tart a kapus, a három háttér, a két középtér, és a két középsőcsatár-fedezet és a három csatár.

Sportheiress

A Muresul—Unirea-Tricolor marosvásárhelyi mérkőzésén, mint emlékeztetés, több játékos kiállítottak, aminek botrány és bíróverés volt a következménye. A nemzeti bajnoki bizottság a kiállított Orza és Valies marosvásárhelyi és Sucitulescu bukaresti játékosokat, mivel eddig nem voltak büntetve, csak dorgálásra ítélte.

Vanghel József NAC-játékosnak, aki az október nyolcadiki NAC—Ripensia mérkőzésen felsőkarját törte, az orvosi bizonyítványok és röntgenkép megvizsgálása után a ligabizottság ötezer lej kártérítést ítélt meg a nemzeti bajnoki alaptól.

Az 1934-ben Rómában lejátszandó labdarúgó világbajnokság megrendezése szá-

a két középsőcsatár-fedezet és a három csatár.

Walker legnevezetesebb újítása, a skót módszerrel szemben az, hogy a két „csatár-fedezetet” a háttér mögött helyezi el, s ezeknek a feladata legerőteljesebben visszavenni a szembenálló csapat csatársorainak támadásait.

Az új felállítás, mint látnivaló, a védelmi rendszer erőteljesebb kiépítésére törekszik. De hogy az új módszer valóban helyes taktika-e, azt majd csak a gyakorlat fogja eldönteni.

mos akadályba ütközött. Így például a magyar, csehszlovák és osztrák szövetség közt egyrészt az olaszok közt másrészt elintézetlen még ma is a fenti három szövetség által igényelt kártérítés ügye. Arról van szó, hogy a világbajnoki tornák az illető országok klubcsapatainak legjobb játékosait igénybe veszik, s így az egyesületek kártérítést követelnek. Ezen a címen kellene valamit fizetnie az olasz szövetségnek, amely eddig nem mutatott nagy hajlandóságot rá. Mindenesetre remélik, hogy az ellentéteket sikerül elsimítani a három ország válogatottja nem marad el a nemzetek tornájáról.

Az évi Balkán-értekezleteken, amelyek a Balkán-államok közelségét szolgálják gazdasági, politikai és kulturális téren egyaránt, a jövőben a sportról is tárgyalni fognak. A nemrégiben Szalonikiban tartott Balkán-konferencián elfogadták

Neagu Boerescu előterjesztését, hogy turista, sport és testedzési Balkán-bizottságot létesítsenek. A jövő májusi belgrádi Balkán-értekezleten már előterjesztik a bizottság működési szabályzatát.

Carnera, a félelmetes olasz hústörny legközelebbi ellenfele Max Baer, a német Schmeling legyőzője lesz. Addig Carnera senkivel sem mérkőzik, míg meg nem védte bajnoki címét Baerrel szemben.

Barátság miatt a bukaresti CFR megővta vasárnapi eldöntetlen mérkőzését a Crisana ellen. A nemzeti bajnoki ligabizottság azonban éppúgy elutasította az óvást, mint előzőleg a Brasoviát.

A Hargita két pontot veszített. Székelyudvarhelyről jelentik: A Hargita—Vitrometán bajnoki mérkőzést a Vitrometán megővta azon a címen, hogy a Hargita Vári Zsigát is játszatta, aki a nyáron a turnuseverini CFR csapatának volt tréner. A bukaresti központ az óvásnak helyet adott és elvette a Hargitának ezen a mérkőzésen szerzett két pontját.

A nagyváradi
ügyvédszta

Ez is váradi specialitás. És nincsen sehol egybeitt: Ügyvédi asztal a kávéházban, ahol délutáni feketénél állandóan husz-harmanc ügyvéd ül együtt. Délelőtti bírósági emeleteken, folyosókon rohannak s ügyfeleik jelenlétében pro forma veszekednek, de délután treuga dei uralkodik. A Royal-kávéház hosszú asztalának nagy tükre alatt elsimulnak az ellentétek. Itt ülnek ebédutáni feketéjük fogasztva: dr. Cioclan Virgil, dr. Elovits Elek, dr. Faragó Viktor, dr. Gellért Miksa, dr. Gergely Dezső, dr. Groszmann Samu, dr. Kepes Miklós, dr. Kertész Rezső, dr. Murkovits Henrik, dr. Pollák Kálmán, dr. Simonca György, dr. Sebestyén Sándor, dr. Stern László, dr. Turnoszkó Sándor, dr. Váradi Ödön, dr. Vas Izsó, dr. Weimann István, dr. Zoltán Károly.

Van még egy másik specialitása is a

váradi jogásztársadalomnak és ez az ügyvédi kör. Havonta egyszer vacsorára gyűlnek össze a fiskálisok. A kauza bírói ilyenkor egy-egy előadás, valamilyen aktuális jogi kérdéssről. Konverzió, új törvénytervezetek stb. Ezután jön a vacsora. Itt tovább folynak a beszélgetések és megindul a toasztok áradata. A főszónok, a szimpatikus és közszeretben álló dr. Váradi Ödön, aki meleg humorral kommentálja az elmúlt hónap eseményeit.

Egy ilyen vacsorán történt, hogy egy nemrég Váradon letelepedett ügyvéd meghatott szavakkal adta elő, hogy örül, hogy Váradra vetette a sors, ahol igen kitűnő felkészültségű kollégákat talált.

„Valóságos Gaiusok és Pomponiusok között érzem magamat — mondotta a szónok — csak egy, amit kifogásolok a min, úgy hiszem, lehetne és okos volna segíteni. Már többször megfigyeltem ugyanis, hogy délután a kávéház ügyvédisztalától legmélyebb jogi viták közepéből egy-egy izraelita karját kinyújtva, ujjait meglenggetve hív el egy ilyen Gaiust vagy Pomponiust az asztaltól. A kollégák pedig rögtön szaladnak, a kliens nem egészen előkelő invitalására”.

A beszédnek hatása volt az ügyvédekre, akik elhalázták, hogy ezentúl jogi tanácsaikat csak az ügyvédi irodában adják.

Es vacsora után az ügyvédek elmentek a kávéházba. Ismét előjönnek a jogi viták és jogi problémák, amint megjelenik egy izraelita s kinyújtott karjával, ujjainak hívó lengésével megint csak az ügyvédisztal felé int. A pomponiusok és gaiusok összenéznek, kit hívhat az udvariatlan kliens. És ebben a pillanatban, — éltalános meghökkenés közepette — felugrik a vacsoránál az ügyvédi nívót és tekintélyt visszaállítani akaró ügyvéd és megindul siető lépteivel az izraelita irányába...

Lehet nevetni, habár az ügy nagyrészt szomorú is.

Nagyváradon 200 ügyvéd van és egy-egyede is elég lenne.

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. DAVID GYORGY féle nagy

KÉZI SZÓTÁR

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Román Magyar rész füze 60. — II. Magyar-Román rész füze 60. — a két rész együtt köte egész vászon kötésben 150. — lej; diszes félbőr kötésben 240. — lej

LILIPUT ZSEBSZÓTÁR

2 rész ára 60. — lej

Kapható minden könyvkereskedésben. Kiadta a BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

Küzdtem néplünk egészségeért

Dr. VENDE JÁNOS tanársegéd

A nemi betegségek

okai, tünetei, kezelése, védekezés 60 Lej

Dr. FÖLDES LAJOS főorvos

A női betegségekről

Megelőzés, védekezés Hasznos tudnivalók egészséges és beteg nőknek!

Ára 102 lej. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában

Vidékre való szállításnál portót felszámítunk.

Minden eddigi romániai könyvsikert felülmúló szenzációs újdonság

KÖVESS ISTVÁN:

A vörös fogaskerék

(500 nap Lenin országában)

Ezt a könyvet mindenkinek el kell olvasni. Szovjetország borzalmas belső tusáját filmszerűen adja és könnyen, mindenki által érthetően szövegezi meg a vörös fogaskerék körül vértízadó, vagy magas állásban lévő és luxusátokan járó személyeket. Ezt a könyvet nem lehet addig letenni, amíg végig nem olvastuk.

A könyv ára 40 lej. — Portóköltség 10 lej

Kapható vagy megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályában

Fontos könyvújdonság 40 éven felüli férfiak számára!

A prostatamegnagyobbodás
lényege, jelei és gyógyítása

Írta: Dr. Goldner Viktor urológus főorvos.

Fontos minden férfi számára, aki a rendkívül elterjedt betegségben szenved, s bajára utmutatást és biztos gyógyulást akar nyerni. A mű stílusa világos és mindenki számára könnyen érthető.

Ára 102. — LEI. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában

Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szöveggel hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Témplédányt nem adunk.

Vétel-eladás

Üzletberendezés, asztalos-díszmunkából, fűszeresnek és divatkereskedőnek, ugyanott teljes szalonszobaberendezés, szőrmaszőnyeggel olcsón eladók. Sft. Gheorghe, Remete Mór. 13652

Keresünk megvételre egy mosószappan hűtőberendezést. Cím 13649. szám alatt a brassói kiadóban.

Fényképezők, amatőrök, turisták, természetkedvelők! Keresek várakról, városokról fényképeket. Ajánlatot, esetleg információt, kihez fordulhatnék. Keszey könyvkereskedés, Cluj, P. Unirii. 13661

Elsőrendű כשר ארטה liba 30—32 lej kilónként. Háj 40—42 lej kilónként. Kapható: Katz kőszermészárszékben, Brassó, Fekete-utca 6. 13619

Vegyes

GÉPGYAR és vasöntőde, gyártmányainak eladására érdeklődőket, esetleg társat keres. Ajánlatokat „Rentabilis” jelíggel a kiadóba. 13660

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köte 100

LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályától.

A HAZICUKRASZAI KÉZI KÖNYVE. Krbe kné kitűnő munkája alapján a leggyorsabb és a legkülönlegesebb téstíkat mindenki házáig készítheti. A legjobb cukrász otthon negyedannyi költséggel Ára félvászon kötésben 40 lej

NEM A RUHA TESZI AZ EMBERT. DE A JÓ RUHA AZ EMBER NÉVJEGYE!

Anyagban,
árban,
kidolgozásban,
fazonban

Westemean

UTOLÉRHETETLEN!

NŐI. FÉRFI RUHÁZATI CIKKEK ÁRUHÁZA
— FINOM, URISZABÓSÁGA, — BRASSÓ —
Korona-szállóval szemben. TELEFON 7—10. Központi titeliroda tagja.

Jelentse be irodánkban
lakását,

üres és butorozott szobáját, házát, telkét, bérbeadó vagy eladó birtokát.

RÉVÉSZ és ELISEI GÁBOR
KÖZVETÍTÉSI IRODÁJA

BRASSO, „KORONA” épületében.
Telefon: 5—72.

Ökrös fogat vagy automobil?

Melyikkel célszerűbb az utazás?

Erre épp oly könnyű a felelet, mintha azt kellene eldöntenie, hogy milyen uton fogja közölni a közönség legszélesebb rétegeivel, hogy valami eladni valója van, hogy valamit venni akar, hogy állást, vagy alkalmazottat keres, házasodni akar, stb.

Ne nézzon arra a néhány lejre, ne ki-sérletezzék hiábavalóan, ne hagyja magát befolyásolni senki által, csak a be-
oált, 100 százalékosan biztos módszer hoz eredményt: a B. L. apróhirdetési rovata.